

Pruuf- mõrflukas.

Ilus jutustus Katarina
II ajalt.
Eesti keelde J. Elken.

HIND 20 KOP.

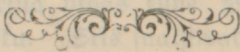
1906.

Prunt- * * *

* * mõrtsukas.

Ilus jutustus Katarina II ajast.

Gesti keelde J. Elken.

Jurjewis — Tartus.

Trükitud L. Ruff'e trükikojas
1904.

* * * - * * *
* * * * *

Дозв. цензурою. — Юрьевъ, 20. сентября 1904 г.

Юрьевъ, 20. сентября 1904 г.

Kui Katarina II trooni pääle astus wa
ritses Poolamaal juba kaunis waenu-
line olef Wenemaa wastu. Poolakad püüd-
siwad oma wõimu ka juba nendes kohtades
maksma panna, mis Wene walitsuse all oli
kuna Wenemaa raskete sõdade tõtu küllalt
tugew ei olnud mitme waendlasele täie jõuuga
wastu panema. Jesuiitlased — Poola
waimulikud — sundisiwad rähwast katoliku
usku küll meelituste, küll ähwarduste, küll
wäe wõimuga wastu wõtma ja ei häbene-
nud selle juures ka kõige inetumaid ja ala-
umaid abinduusid tarwitamast. Wiimaks
muutus protestandi- ja õige-usuliste elu
koguni piinlikuks, nõnda et nad sunnitud
oliwad oma walitsejate käest kaitsemist
paluma.

Katarina pidas enne Preisi kuningaga
nõuu kokku. Siis saatsiwad mõlemad riigid
ühe korraga sõjawäed Poola maa sisse.
Mõne lahingu järele oliwad wõerad wäed
Warshawi linna all ja Poolakad oliwad
sunnitud neile ettepanetad tingimistega rahu
egema. Selle lepingu tagajärjel sai wõe-
rausulistele nende õigused ja wabadus tagasi

antud, aga siis algas fifemine mäts, mis fiiresti kõige Poolamaa üle laiali lagunes.

Sellel kurwal ajal, ühel ilusal kewadisel päewal, kogus palju päalinna kõrgemaid ametnifa ühte rikkasse ja toredasti ehitatud majasse kokku. Majaperemees, würst Aleksander Danilowitsch Drubetski, istus norus peaga sohwa pääl; ta nägu oli kurb ja segane. Ta wastu istus wana hall auuspää bojar Wolõnski, würst Drubetski äi.

— Nii siis jääb su mõte kindlaks Peterburist pea lahkuda? — küüis Wolõnski.

— Ja muidugi — wastas würst lühidalt.

— Aga siis peaksid ja ometi seda tütre pärast; mõtle ise, kui üks noor inimene maa eluga nagu wangistatud saab? Kui ja just ise ei taha siia jääda, siis luba teda mõneks ajaks weel minu juurde, — rääkis Wolõnski edasi.

— Ei, seda ei wõi ma milgi tingimisel, — ai — nult oma falli Olga on mu elu weel midagi wäärt, ilma temata on kõik tühi, kole, — wastas würst kindlalt.

— Aga ma pean sulle, würst, uuesti korutama, et ühte noort inimest tema õitsewas elueas niiwiiši wangistada tahta oleks ülekohus.

— Praegust on ta weel, koguni noor, ja tema hariduse pääle mõtelda on liig wara. Jõuab jeks paras aeg, küll siis selle eest hoolitjetud saab, — wastas würst rahulisel toonil.

Würst Sipjagin astus parajasti kõnelejate juurde ja istus Aleksander Danilowitschi kõrwale sohwa pääle.

— Nii tuleb meil siis warsti ühest paremast sõbrast lahkuda, — ütles Sipjagin kaastundlikult.

— Ma tänan teid, mu herrad, südamest teie sõbraliku oleku eest minu vastu; ma saan weel kaua teie sõprust meeles pidama ja ennast sellest rõõmustama, — vastas Drubetski.

— Muidugi ei saanud wist keiserinna hää meelega teid teie palwe pääle ametipuhkusele laskea, ta oli alati nii armulik teie vastu, — alustas uuesti Sipjagin.

— Ma ei leia sõnu, et ma oma truualamliku tundmusi tema vastu üles rääkida. Tõesti oli ta minu vastu ütlemata lahke ja armulik; ainult oma õrna kaastundmuse läbi sai ta minu raskest seisukorrast kobe aru ja täitis minu palwet kõige parema lahkusena.

Teener astus tuppa ja teatas, et lõuna juba walmis.

Warsti kogusiwad kõik suurde saali, kus piff laud toredate roogadega ja kallite jookidega rikkalikult kaetud oli.

Würst palus pidulisi laua ümber istuda ja temaga wiimast korda joola leiba wõtta.

II.

Hel ajal, kui würst Drubetski ennast ametiist lahti wõttis, oli ta pääle 40 aasta wana, kuid näo poolest näitas ta palju wanem wälja.

Hallid juuksed ja sügawad kortsud otja ees andsiwad talle peaaegu wanakese näo, siiski kes terasemalt tema otja waatas, leidis kohe, et need kortsud mitte wanaduse pärast sinna polnud teffinud, waid walusad elujuhtumised, mis ta hingest läbi oliwad tunginud, nad sinna oliwad wajutanud.

Muidu oli ta täie kaswuga, toreda sirge kehaga mees; tema näost paistis raudne kõikumata tahtmine ja meelekindlus. Aga kõige ilujamad oliwad küll ta finised filmad, mis wanaduse pääle waatamata, ühtepuhku nagu mõnel noorel mehel järeasiwad ja põlesiwad. Just nende filmade abil mõistis ta juba oma noores eas Peterburi esimese iluduse, bojar Wolõnski tütre waateid enese pääle juhtida.

Wolõnski oli jell ajal üks kõrgematest feisrikaja auufandjatest.

Kui noor iludus esimest kord omas täies hiilguses ja toreduses feisrikaja palli pääle ilmus, oli igal pool tal otjata auustajaid

ees. Paljud petšivad endid lootusega tema kätt ja südant enesele meelitada, kuid preili Wolõnskaja jäi kõikide vastu ühetaoliselt külmaks.

Niisugune kindel ja järelandmata olef erutas ja waimustas noori mehi kõrgema fraadini, nõnda et nad temast, nagu wari, kuhugi maha ei jäänud.

Isa waatas uhkusega oma ainisa tütre pääle, kes tema suure waranduse pärijaks pidi saama, ja kujukas temale hiilgawat tulewikku ette. Ta janunes kuulsuse järele; ta nägi, kuda tema tütar oma iludusega kõik selleaegsed noored mehed wõis ära wõita ja soowis kõigest südamest oma tütart ühe rikka, kuulsa ja walitsewa würsti abikaasana näha saada.

Mitte üksi nooremad ei liibitsenud preili Wolõnskaja ümber, — tema iludus pani ka mitmel wanal mehelgi were keemia. Oma elawate, läbitungiwate silmadega oli ta krahw Rotšhiwillo jüdames armastuse leegid lõkkele äratanud, ehk wiimane küll juba pääle kuuekümnne wana oli. Armastus tegi wanamehe mõistuse firjaks. Ühel ilusal päewal läks ta bojar Wolõnski juurde selle mõtte ja palwega, et tütart enesele naeseks paluda.

Wõib igauks arvata, kuidas Wolõnski niisuguse ettepaneku üle imestama pidi: oli ju määratu wahel noore paari wanaduse wahel, — aga waranduslik seis, nimi ja kuulsus — need oliwad asjad, mis kõik muud ununema sundiswad ja Rodšhiwillo soowile teed aitaswad rajada. Wolõnski mõistus oli otsas, ta kujukas ainult seda

toredust ja rikkust ette, kus tema tütar, kui krahwi proua, saab hiilgama: ta teadis, mis suguses kuulsuses krahwi nimi ja ülepää kõik tema suguvõsa seisis, ja kui tema tütar krahwile läheks, siis paistaks ta üle terve Peterburi, — ja seda oli auuahne isale ainult tarwisgi.

Need olivad põhjused, mis Wolõnskit sundisivad ilma tütre käest küsimata krahwile järele andma. Wolõnski lootis, et tütar, kes alati ennast tema tahtmise alla oli alandanud, ka nüüdgi ei saa vastu panema, kuid asi pööras teisiti.

Sel ajal, kui krahwi süda kõige palavamalt preili Wolõnski vastu tujus, oli noor würst Drubetski feisrifoja kõrgemate auukandjate seka nimetatud.

Juba esimesel ilmumisel paniwad kõik tema lahet, mõistlikku olekut ja ilusat näo jume tähele. Kellegi pääle ei waadanud ta filmad nii armsasti, kui noore preili Wolõnskaja pääle. Juba esimesel filmapilgul trehwasiwad nende waated kokku ja nende noor, õrn süda ütles neile, mis hing igatses.

Mõne päewa pärast oli ka noor würst bojari juurde wõersile palutud, kus teda kõige parema lahkusega vastu wõeti.

Bojar Wolõnski oli noore würsti kadunud isaga juured tuttawad ja hääd sõbrad olnud, mis pärast ta ka noore würsti kui oma sõbra poja pääle lahkusega waatas. Sest ajast hakkas noor würst sagedasti bojari pool wõersil käima. Wanamees ei kahtlenud sugugi, et würst ehk tema tütar oli armastama hakkanud ja saab ka vastu

armastatud, waid ta armas, et würost muidu
 süa käib tema kui ühe tähtsama mehe juures
 nega wiitmas.

Kui würost Drubetski teada sai, et ka
 krahw Rodshiwillo seda igatses, kes tema
 südamele kõige armsamaks ja kallimaks il-
 mas oli saanud, siis wõttis ta nõuuks awa-
 likult wälja astuda.

Ühel õhtul, kui ta preili Wolõnskajaga
 ühe palli pääl tantšis, oli tal paras aeg,
 kus ta oma palawamaid tundmušit awal-
 dada wõis.

Preili Wolõnskaja kuulas õnnest wäri-
 sewa südamega würosti õrnemaid awaldušit
 ja lubas igawesti tema omaks jääda.

Ta teadis, kuda isa teda armastas, ta
 lootis, et isa kõik tema soomid saab täitma,
 kui oma tüdart enese ees põlwile näeb ole-
 wat ja temalt õnnistust palumat, — aga
 ta tundis ka wäga hästi tema uhkust, tea-
 dis, kuidas ta kõige suurema igatsusega oma
 tütre hiilgawat tulewikku ootis, teadis ka
 seda, et noor würost weel mitte niijugusel
 astmel ei seisnud, mis tema isa soowi oleks
 täita jõudnud; ta nägi ette ära, et tal
 uhke isa ees enne palju pisaraid tuleb wa-
 lada, kui ta oma eesmärgile jõuab. Kuid
 tema armastus Aleksandri wastu oli nii
 suur, nii truu ja murdmata, et ta kõik äh-
 wardused, kõik kiusatused oli walmis kan-
 natama, kui aga selle omaks saada, kes ta
 südamele kõige armsam ja kallim oli —

III.

Kui isa oma külalise, krahw Rodshiwillo, oli ära saanud, astus ta koha tütre tuppa ja awaldas talle soojal sõnal krahwi soowi ja palwet.

— Ma tean, mu armas laps, ütles ta: — et sinu ja tema aastate wahel suur wähe on, aga sinu järeleandmine saaks mind õnnelikuks tegema. Sa tead, mu tütar, mis minu suurem südame soow sinu kohta on: kui sa aga ühe nime endale omandaksid, mille üle kõik su tutawad kadedust tunneksiwad, — ja waata, mu soow on pea täide minemas: krahw on kuulus ja rikas, ainult sinu kokkuleppimist on tarwis, ja siis oleks ma kõige õnnelikum siin maa pääl.

Noor dieke kahwatas ja läks walgeks, kui lumi. Kui ta kõik selle pifa ja piinliku kõne oli ära kuulanud, langes ta suure nutuga isa rinnale ja palus krahwi palwet tagasi lükata, ja teda ainult sellele lubada, keda ta süda juba omaks oli walitsenud.

See oli isale koguni ootamata. Ta wihasistas ennast nii ära, et ta kaua aega sõnagi suust ei jaanud. Ta ei kuulnud enam

tütre haledaid palweid, ta nägu läks sega-
seks: Kurja waatega tõukas ta teda enesest
eemale.

Waene tütarlaps langes isa jalgade ette
põlwili, kattis neid palawate pisaratega ja
palus südant lõhestawal häälel halastust oma
õnnele. Aga Wolõnski ei kuulnud neid
paluwaid kaebamisi; ta finnitask talle, et ta
oma filmi ei tohi enne talle näitata, wi-
rutas ukse finni ja läks ära.

Kaks kuud läks mööda. Wolõnski loo-
tis, et tütar ehk hakkab oma kõlwatumast
mõttest juba aru saama ja ennast tema taht-
mise alla andma, ootis, et ta ise tuleb
tema käest andeks paluma. Kuid asjata.
Selle lootuse ja ootuse juures oleks ta
wõinud ka rahulikult puhkama minna.
Ta nägi, kuidas tütar iga päewaga kahanes
ja otja jäi; ta sai aru, et see armastus
nende wahel ei kao, — ta hakkas kartma,
et sel wiisil oma ainsamast tütrest ilma
wõib jääda. Ja waata, armastus tütre
mastu kiskus tal wiimaks auuahnuse südamest
wälja, ja ta hakkas juba järele andma.

Weel läks mõni nädal mööda ja preili
Wolõnskaja oli juba — würstinna Dru-
betskaja.

Wolõnski ise oli keisrifojas väga auus-
tatud ja lugupeetud. Tema soowitusel tõu-
fis noor würst ruttu kõrgele. Oma meele-
findluse ja hoolsuse läbi sai ta omas ametis
mitmest teisest ruttu ette. Keiserinna nägi
kohe, et ta üks tuline isamaalane, osaw ja
terase mõistujega riigimees oli, mis läbi ta
ka oma riigi-ema armu ja heldust juurel

möödul tunda sai. Mõni aasta läks veel mööda ja würlt oli õnnelikum ilmas. Aga nii kui igal ajal furd lõpp tuleb, nii meil jaanud ka tema kaua oma õnne maitsta. Sääal tuli surm ja wiis tema südamest armastatud abikaasa hauda. Wiis aastat oliwad nad õnneliku abielu elanud, kunaš Jumal neid tütrekese, Olgaga, oli õnnistanud, kes elawalt ema nägu meelde tuletas.

Wüsti kurbtus oli rääkimata. Kõif sugulased oliwad tema pärast mures. Ta oli ära kahwatanud, nii et teda raske ära tunda oli.

Oh küll paljud teda trööstida püüdsiwad, oli kõif asjata. Ta pani oma ameti maha ja reisis oma armsa tütrekeseaga, kes ta ainus trööstija oli, oma mõisa.

IV.

Würst Drubetski mõisa, mis Poola piiri lähedal, oli eemalt waadates rohkem weikse linnakese, kui mõisa sarnane. Suurepäraline kivi loss waatas funinglikult hulga ümber olewate ehituste pääle. Laialine tore puuestif ümberringi oma puhta kõnniteedega ja firju lille-eluga andis talle weel rohkem ilu ja uhkust.

Siia ajus würst pärast oma abikaasa surma elama; siin saatis ta waguvalt oma esimesed nure tunnid mööda; siin päälinna kõrast ja müra eemal, oli tal kergem hingata. Kui Olga juba wanemaks sai, laskis würst Peterburist ühe kodukooliõpetajanna tulla, kes Olgale pidi kooliharidust hakkama õpetama. See naisterahwas oli ise hää hariduse ja kaswatuse saanud ja loota oli, et ta ta Olgale hääks eesmärgiks pidi saama.

Nii läksiwad aastad mööda. Wäike würstinna mõsus peagi sirgeks imeilusaks neiuks. Würst armastas teda lõpmata. Tihti waatas ta kawa tema otja ja musutas teda mituforda.

Ta nägi peagi ära, et tütrell siin ükšikus kohas kõrgem seltskond ja lõbustused puu-

duwad, mispärast ta tihti enese üle pahandas, et Peterburist oli ära tulnud. Olga kurbtus ja suur mure sundiswad teda nii tegema, ja kui ta sinna tagasi oleks läinud siis oleks wanad mälestused ta haawad uuesti lahti fiskunud ja weel palju suuremat walu kannatanud.

Sagedasti küsis ta tütre käest, kas tal siin ehk igaw ei ole, kas ei tahaks ta ehk Peterburi tagasi sõita j. n. e. ja lubas alati kõik täita, mis ta soovib. Kuid igaford wastas Olga, et tal pääle armsa papa midagi soovida ei ole. Würst otsustas weel üheks aastaks maale jääda ja siis Peterburi tagasi sõita. Sääl tahtis ta tüdart tädi hoolde jätta, kes teda wälimise ilmaga pidi tutwaks tegema, ja ise tagasi oma mõisasse sõita.

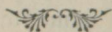
Olga oli pea üks kõik, kus ta elas. Ta oli oma saatusega täiesti rahul.

Loomu poolest oli ta mõtleja, tāsase waimuga. Tal tuli meele, kuidas ta üksford, kui ta weel wäikene oli, tädi juures wõõrjil oli olnud. Tädi oli suures kuulsuses ja pidas tihti suuri pidasid ja p. Ufid, millest, muidugi teava, ainult, kõrgemad isikud osa wõtsiwad. Ta mäletas, kuidas see suur kogu rahwast suurde toredasse saali kokku woolas, kuidas tädi teda siis wõeraste sekka wiis ja nendega tutwustas, mis talle aga sugugi ei meeldinud. Tädi tahtmisele wastu panna ta ka ei tohtinud, sellepärast püüdis ta alati niisugustel kordadel ennast tädi eest ära peita ja jooksis oma wäiksesse

kambriisse, kus tal oma järelvaataja seltsis mitu korda armsam ja lõbusam oli, kui juures jaalis uhkete külaliste seas. Mitu korda pahasdas tädi selle üle, nimetas teda metsikuks ja ei lubanud teda enam armastada. Niisugustel minutitel haaras väike Olga tädil kõvasti ümbert kaela finni, andis talle mitu korda suud ja ei lubanud enam kunagi niiviisi teha. Kuid — tuli uus mõeraspidu, — oli Olga jällegi kadunud.

Kui nüüd isa teda tahtis Peterburi viia, siis soovis ta paremini maale jääda. Muidugi andis isa tema soovile järele. Et sel viisil Peterburi asumise mõte katki jäi, siis sai sellega ka kõrgema seltskondliku elule ja lõbustustele kriips päale tõmmatud. Aga würst ei tahtnud siiski puudust parandamata jätta. Koht, kus ta elas, oli väga ilus, iseäranis suwel. Omas suures aias pani ta pühapäewa õhtupoolest kontserdid toime, kus ta kodune muusikafoor mängis. Ta kutsus siia palju tuttawaid ja julgulasti ümberkaudu mõisatest ja linnast kofku. Siin oli noorematel võimalik üks teisega kofku saada ja muusika saatusel jalutades lõbusasti juttu ajada. Würst ise oli väga lahke iga ühe vastu, mis rahwa kogumiseks weel rohkem hoogu andis. Oh tul paluti kõrgemad ja tuttawamad isikud jaali, kus neile õhtu söök sai valmistatud. Siis tantsiti weel kesk ööni, kuna igaüks rõõmsas tujus koju poole sõitis.

Niisuguste pidudega oli noor würstinna täitsa rahul.

V.

Würst Drubetski juures elas ka üks waenelaps. Ta oli ühe mõisniku Zwano-witschi tütar ja oli praegust 18ne aastane.

Kui ta weel kahesja aastane oli, suriwad ta wanemad ära. Tema wanaema, kes en-nast omast wäikesest kapitalist ülewel pidas, oli teda pääle wanemate surma kõige enne oma juurde wõtnud ja üles kaswatanud. Selsamal aastal, kui würst Drubetski Pe-teburist oma mõisa sõitis, suri selle waese-lapse wanaema ka ära, ja nüüd jäi ta koguni ükši ilma pääle. Aga kui häda kõige juu-rem, siis abi kõige lähem : Jumal ei jät-nud teda mitte maha. Ta saatis talle abi. Würst Drubetski oli kogemata õnnetu tüt-tarlapse üle teada saanud ja et ta kõrgemast sugust pärit oli, siis wõttis ta teda kohe oma juurde. Warsti sai ta Olgale kõige armsamaks seltsiliseks.

Marie — nii oli ta nimi — auustas würsti üliwõga, mõistis tema häätegu meeles pidada ja püüdis alati kõik täita, mis würst iganes soowis, mikspärast ka würst teda just kui oma last armastas.

Noortel tütarlastel oli väga rõõmus elu; üksigi asi ei seganud nende rahulikku olekut, nad olivad täitsa mureta ja õnnelikud. Nende süüta, pea lapselikud naljatused meelitasivad tihti ka kurwal würostilgi naeratused palgele.

Rohkem jagu aega wiibis würost omas kabinetis. Wiimasel ajal wiibis ta alati suurtes mõtetes. Et ta loomu poolest üks pehme ja kaastundliku südamega inimene oli, siis ei pannud ta oma uft abitarwitajate eest mitte finni, iseäranis tegi ta palju hääd waestele. Ei läinud pea päewagi mööda, kuna tema juures abiotšijaid poleks käinud. Igaühetele jagas ta oma warandusest, kellele hääd nõuu andes, keda muul wiisil aitates. Keegi ei läinud tühjalt tagasi.

Würost oli usklik ja oma südame hääduse ja puhtuse pärast uskus ta ka igauhte, kes tema käest tuli abi otsima. Sellepärast oli ka palju neid, kes tema usaldust kurjasti pruufisivad: mitmed rikkad käisivad waeste näol tema käest andeid forjamas ja palumas.

Kuid keegi ei osanud nii kawalasti würosti häädust oma kasuks pruufida ja tema südamesse usalduse juuri idaneda lasta, kui tema lähem naaber, noor Poola mõisnik Hotkewitsch.

Kord oli Hotkewitsch õige rikas olnud. See oli siis, kui ta oma wanematest maha jäetud waranduse pärijaks oli saanud. Loomu poolest oli ta suur pillaja ja raiskaja.

Oma waranduse läbi ta warsti läbi. Wiimaks tuli nii peenike kätte, et tükki leibagi polnud suhu pista. Siin tuli talle ta suur osawus ja kawalus appi. Igal pool oli ta kärmas endale teed lahti tegema. Suur wõidumees oli ta iseäranis naisterahwastega ümberkäimijes. Wäga osawasti wõis ta neid oma wõrku meelitada, ja selles oli tal ka annetgi : oma maheduse ja libeda kõne läb. wõitis ta warsti nende südametes enese wastu lugupidamist ja usaldust. Kord trehwas ta ühe noore lese prouaga kokku, kes hästi rikas oli. Et süü midagi loota oli, siis püüdis Hotkewitsch ennast ka nii wiisakalt ja meeldiwalt ülewal pidada, et peagi tema armastuse ära wõitis. Noor proua tundis ennast uuesti õnneliku olemat ja hakkas teda wäga usaldama. Kui Hotkewitsch suurema jao tema rahast oli kätte saanud, siis oli ta ühel öösel — kadunud. Nii tegi ta paljudega : oli üks ära petatud, leidis ta warsti jälle teise. Selsamal ajal, kui ta wiimaseid lese proua käest wälja pigistatuid kopikaid läbi läbi, sai ta würist Drubetskiga tuttawaks ja mõistis teda warsti oma kasuks tarwitada.

VI.

Hotkewitsch hakas nüüd tihti würsti juurde wõersile käima. Zuba pakkus ta fõrd ka ennast tema mõisa pääle walitsejaks. Ta seletas würstile pikalt ja laialt kõif põhjused ära, kuidas mitmed tema teenrid tema häädust furjasti pruufiwat, et nimelt ühte ustawat inimest tarwis olla, kes täiesti würsti poole hoiaks, tema kasusid kaitseks ja kõige asjade eest juures mõisas korralikult hoolt kannaks. Würst hakkas asja järele mõtlema ja oli peaaegu selle ettepanefuga ühes nõus. Hotkewitsch oli ka tubli hari-duse saanud ja mõnusa sõnaga. Oma elawa jutuwestmisega oskas ta mitugi fõrda würsti tufast meelt lahutada ja rõõmustada.

Waatame nüüd, missugused põhjused sundiswad siis kawalat poolakat würstile nii tungiwalt lähenema ja mispäcast soowis ta nii wäga tema tähelepanemist ja ja armastust enese pääle tõmmata?

Rõdigi nende põhjuste nimi oli — ütlemata ilus Olga. Kui ta esimest fõrd teda nägi, oli ta armastuse waimustus kõhe kõrgema fraadini tõusnud, nõnda, et ta sel minutil iseennast ära unustas. Zga fõrd,

fui ta teda kufagil uuesti trehwas nägema, fainwad ta ormastuse tunded mäsfule fihutatud, mida fagedamini niifuguseid kokkupuutumifi ette tuli, feda põnewamaks ja hädaohhtlikumaks muutus Hotfewitschi füdame olef.

Möte, et fee ingli-ilus naisterahwas iialgi tema omaks ei wõi faada, wiis teda meelesegadusele. Ehf ta füll wäga hästi teadis, et Olga teda fugugi ei armastanud ja wõib olla, fa iialgi ei faagi armastama, ei faotanud ta fiisgi oma lootust.

Würstil aga, famuti fa Olgal, ei tulnud mõttesegi teda niifugustes jala fepitsemistes fahtlustada.

Kuid fiisgi oli Olga juba mitu forda märganud, et Hotfewitsch tihti ifeäraliku tungiwa pilguga tema pääle fihtinud ja tema kõigewähemat liigutust alati terafelt tähele pannud.

Need luurawad waated äratafiwad tema sees kartust, ja sellepäraft püüdis ta alati temast eemale hoida. Ka unesgi hirmutafiwad nad tihti teda. Niifugustel fordadel hakkas ta ööfel häfifelt woodis wäriwema ja wirgus üles, fiis filmas ta kartlikult kõif toa nurgad läbi, nagu otfiks ta mõnda fahtlast inimeft taga. Möniford oli tema rahutus nii suur, et Mariegi üles ärkas.

Kord oli niifugune unenägu teda ifeärannis hirmutanud. Kui Marie tema filjatamiste pääle oli üles ärkanud, küfis ta furbliku faastundmufega: „Mis ful wiga on, Olga?“

— Ma kardan wäga, Marie! ma kard-
dan! . . see hirmus poolakas on mul iga
ööfi filmis. Ta koledad, läikivad filmad
hirmutawad mind wahetpidamata. Kas
tead, Marie, mul tuleb ette, nagu saaks ma
tema läbi palju piina ja walu kannatama,
palju õnnetust ja waewa näha saama. Misk-
pära, ei tea ma mitte, aga see mõte ei
fao mu südamest. Ma kardan teda, Marie!

— Oh, mis wõib ta sulle siis teha.
Unusta see mõtegi ära, ja jää päris rahulikult
magama, julgustas Marie teda trööstiwalt.

— Ei, ei, Marie, mu kartus ei ole
mitte põhjuseta, mu süda ei peta mind
iialgi. . . . Ma ei saa aru, miskipära, ta
mind ometi nii peaks tagasiusama, — seleta
mulle seda, kallid Marie?

— Kas tead, Olga, — ma arwan, et
Hotkewitsch sind armastama on hakanud.
Kas mäletad, kui meie kahekesi ühte romani
lugesime? Sää! kirjeldati just niisamasu-
gust lugu, kui praegust sinuqagi wõib olla.
Mäletad kuidas sää! üks kasakas noort tüt-
tarlast armastas ja. . .

— Hotkewitsch armastab siis mind!?
ütles ta kaebawal, rõhuwal häälel wahele.
Oh, kas tõesti peaksin ma niisuguse õnne-
tuse jisse sattunud olema! (Ta oli juba
ennem kuulnud, misuguse osawusega Hot-
kewitsch oma plaanisid forda saada). Aga
ma ei wõi ju tema armastust wastu wõtta,
ma ei wõi teda nähagi. Aga siis. . . siis
saab ta mulle seda kätte tasuma. Oh, Ma-
rie, mis ütlesid ja seda mulle? rääkis ta
läbi palawate pisarate.

— Ah, ah, haa! kõlas Marie rõõmus naer, seda kõike nagu naljakas tunnistades: — tema? kätte maksta? see saaks väga huvitaw ja naljakas olema. Oh, Olga, ütles ta nagu trööstiwalt, temal ümber kaela finni wõttes ja teda musutades: — Uneta need lapselikud mõtted üksford foguni ära. Kardad ühte tähtsuseta inimest. Jää nüüd päris wagusaks, tema ei wõi sulle mitte midagi teha.

VII.

Mida sagedamini würstinna Hotkewitschi juhtus nägema, seda põlastavamalt waatas ta tema pääle. Poolakas sai sellest kobe aru, ja niisugune olef andis tema ettemõttele weel rohkem hoogu.

Terwe aasta oli sest päewast mööda, kui Hotkewitsch würsti majasse oli asunud.

Würstinna etteaimamine ei petnud teda sugugi. Üks tähtjas juhtumine tegi tõeks, et tema süda tõesti üks tark ettekuulutaja oli, sest kawal poolakas wõis ka tõesti sellele kurja saata, kellele ta seda tahtis.

Oli väga ilus lehekuu päew. Olga ja Marie läksiwad pääle lõunat lähedasse puiestikku jalutama. Siin oli nende alatine armsam jalutuse koht. Puiestikust läbi minnes jõudsiwad nad wäikese järwe äärde, kus üks kinni seotud lootsik järwe kaldal seisis. Pea iga päew käis Olga sellega järwe pääl sõitmas, kus juures ta väga osawasti sõuda mõistis.

Nad päästsiwad lootsiku lahti ja astusiwad mõlemad jisse. Sel päewal oli würstinna iseäranis rõõmus oma sõidu üle.

Bäew oli juba poolel õhtupoolel, kui nad teisele poole kaldale jõudsiwad. Siit kaunis kõrge ja äkilise kalda päält, kust kõrged puud oma kaharate latwadega alla sügawasse wee peeglisse waatasiwad, oli neil väga ilus alla waadata. Nad sammutiwad rõõmsasti metsa äärt mööda edasi ja ajasiwad isekeskis lõbusasti juttu. Korraga kostab neile hele koera haukumine wastu. Warsti jookseb ka metsast suur ilus koer nende juurde, liputab ja keerleb sõbralikult nende ümber, nagu oleks ta hulga aja tagast oma hää peremehega jälle kokku saanud. Nad on niisuguse ootamata juhtumise üle koguni ära ehmatanud, ja mida rohkem see määratu koer neile ligineb, seda suuremaks läheb nende kartus. Nad hoiawad kõwasti teine teisest finni ja ei liiguta paigastgi, kuid koer ei näe sellest kõige wamatgi tähele panemat, waid keerleb, liputab weel rohkem nende ümber. Wiimaks fargab ta würstinna najale püsti, nõnda et see farijatades eest ära fargab.

Selljamaal pilgul ilmus ka noor mees-terahwas täies jahimehe ülikonnas nende ette.

Jumala pärast, antke andeks preilid, kui minu koer Teid ehk hirmutanud on, wabandas noor jahimees wiisakalt.

Tütarlapsed oliwad selle häkilise juhtumise üle nii kohkunud, et kumbgi sõna wastata ei saanud ja nagu imestades mõlemad nooremehe otja wahtima jäiwad.

— Kui ma oleks teadnud, et minu jalutuskaif Teid nii väga eksitama saab, siis

ei oleks ma mitte siia tulnud, kuid ärge kartke, minu koer ei tee Teile midagi paha, waigistas noormees.

— Aga mõtelge, mu herra, see sündis ju nii ootamata, nii häkitselt, vastas Marie häbelikult, kes juba ehmatusest wähe toibunud oli. Meie oleme alati harjunud siin jalutamaš käima ja siinamaani ei ole meid siin weel üksigi eksitanud. Meie ei teadnud tõesti, mis tegema pidime.

Rõige see aja waatas noormees wäga teraselt Olga otsa. Ta oli tema iluduse, lapseliku süütause ja õrnuse üle nii waimustatud ja suruw igatsus asus tema rinda. Temale näitas, nagu oleks ingel taewast tema ette ilmunud.

Nooremehe waade mõjus nii würstiinna hingesse, et ta arusaamata sunnil omad ilusad sätendawad filmad üles tõstis ja nooremehe otsa waatas. Kohe tundis ta puna palgesse tõusma, ta lõi filmad uuesti maha.

— Teil on see muidugi wäga imelik ja nagu arusaamata, — alustas noormees uuesti: — kuidas wõis üks koguni wõeras inimene siia juhtuda; aga ma tahan kohe oma siia tuleku põhjust teile seletada. Umbes nädala aja eest saadeti üks kúti polk Wilnasse poolakate mässu maha suruma, kes, nagu teada, wiimasel ajal uuesti mässama on hakkanud, ja mina olen üks selle polgu ohwitseridest. Minu root seisab siin lähedal külas.

See teatus tõi noortele tütarlastele julguse tagasi, nende kartus oli forraga kadu-

nud. Et nad kombe wastalifeks arwasiwad ühe tundmata meesterahwa seltsis kauem wiibida, siis hakkasiwad nad köhe kalda poole töttama, et üle järwe tagasi koju sõita.

— Wabandage, wäga auustatud prei- lid, tohin teid tülitada ja teada saada, kellega oli mul õnn rääkida? Kui ma mitte ei eksi — würstinna Drubetskaja? — peatas auupakkikult neid noor ohwitser.

— Ja, mina olen würst Drubetski tütar, wastas Olga häbelikult.

— Aga kust teie seda teadsite, et minu sõbranna just würst Drubetski tütar on? — küsis Marie otskoheselt, kes hästi julgem oli, kui Olga.

— Seda sain ma siit lähidalt külast teada. Mulle räägiti, et siin lähidal würsti mõisa olla, kus würst juba mitu aastat elada, wastas ohwitser.

— Aga teile räägiti siis ju ainult würstist, ja mitte würsti tütrest, naeris Marie, tema sõnu tabades.

— Noh, muu seas ei jäänud ka seegi mulle teadmataks — naeratas ohwitser wastu.

Niiwiisi juttu ajades oliwad nad lootliku juurde jõudnud. Weel läks mõni minut mööda. Noored tütarlapsed istusiwad loot- sikusse ja hakkasiwad usinasti koju poole sõudma.

Raua seisis noor ohwitser liikumata paigal ja waatas üksisilmi imeilusatele tüt- tarlastele järele, kuni nad wiimaks ta filmist ära kadusiwad.

— Oh Jumal! hüüdis ta südame põh-
 jast, fätt rinna pääle waotades. Kui armas,
 kui ilus on see taewalik ingel! Ja miks-
 pärast pidin mina teda nägema? Kas
 tõesti, et oma rahu igawesti kaotada? —
 Ta waatas weel üle järwe, kuid fedagi pol-
 nud enam näha. Talle näitas nagu oleks
 see kõik unes sündinud.

VIII.

Pühapäew jõudis jälle kätte. Öhtul oli nagu harilikult aia-pidu. Würst oli lastnud palju ümberkaudu tuttawaid pidule kutsuda. Teiste kutsutawate seas oli ka küti polgu komandör, kes hilja aja eest Wilnasse oli tulnud, kõige oma ohwitseridega pidule ilmunud.

Hommikuse laua juures teadustas würst tütrele küti polgu komandöri ja ohwitseride pidule tuleku üle ja awaldas lootust, et ka kõik preilid täna siin saawad olema, kes wiimasel ajal tublide kawaleride puudusel juba igawust on hakanud tundma.

Würstinnal tõusis seda kuuldes puna palgesse, mida aga würst tähele ei pannud. Zialgi ei olnud Olga oma isa eest midagi salaja hoidnud. Kuid juhtumiseft, mis metsas oli sündinud, ei lausunud ta sõnagi. Mikspärast ta seda tegemata jättis ja salaja püüdis hoida, ei saanud ta iegi aru. Kord tahtis ta juba kõik isale ära rääkida, aga üks salaja wägi tõmbas teda jälle tagasi. Ta jäi wait ja hakkas kohwi jooma. Minult Marie oli kõike tema ärewust põhjalikult

tähele pannud ja pidas seda tähtsaks ettekuulutuseks. Kas see tema poolt tehtud otsus tõsi oli, näeme pärast poole.

Õhtu jõudis kätte. Aed oli nõiduslikult ilutuledega ära ehitatud. Külalisi oli suur hulk kokku tulnud. Ka komandör oli kõige oma ohwitseridega ilmunud. Ta oli lastanud ka kroonu muusika koori täna õhtuks jüa mängima tulla, mis piduliste tuju muudugi veel rohkem tõstis. Kella kümne aeg lõppes aias muusik, kuna kõrgemad külalised jaali fokušiwad, kus tants algas. Komandör tutvustas wüerstinnale oma ohwitserisid, kus juures ta ka teda palus neid oma tähelepanemisega auustada.

— Aga seda noortmeest, kui minu kõige armsamat ameti-wenda, lubage Teile veel tutvustada, rääkis komandör noort ohwitseri, kes mõne päewa eest Olgaga metsatukas oli kokku puutunud, ette seades.

Tütarlapsel tõusis häkki puna palgesse, kuna ta ruttu oma käe talle wastu sirutas.

— Nikolai Dimitrowitš Lenski! — tutvustas ennast noor ohwitser, ja palus wiisaka kumardusega wüerstinnat esimest tantsu temaga tantsida. Muusik hakkas mängima. Lenski oli esimene, kes Olgaga tantsu algas. Igauks kes seda ilujat paari päält waatas, wõis ainult kadedust tunda. Nad olivad ka nii ühtemoodu, et kes ei teadnud, ilma kahtlemata wõis neid wennaaks ja õeks tunnistada. Lenski tantsis ka wäga suurepäraliselt, nõnda et Olga oma kawaleriga täitsa rahul oli. Ta tundis ennast tema juures wäga õnneliku olemat.

Ta ajas temaga lõbusasti juttu ja oli palju elavam ja rõõmjam, kui kunagi muidu. Mis Lenskisse piutus, siis võis juba eemalt arvata, missugune tundmus tema südant tujuma pani.

Urusaamata kiirusega läks see õhtu mööda. Kel lõi juba kolm ja pidu hakkas lõpule jõudma. Lenski oleks häämeelega kas või mõni oma eluaastatest ohwerdanud, kui aega oleks võinud finni pidada, et veel mõni tunnike selle seltsis viibida, kes ta jüdamele kõige kallimaks oli saanud. Olga oli muidugi pidu kuninganna; kõik nooredmehed olivad tema iluduse pärast ärewuses. Tore walge piduülikond suurendas veel rohkem seda mõju ja tegi teda päris inglisk.

— Ma loodan, et teie ka edespidi meie pidudelt ei saa mitte ära jääma, ütles Olga, särawat pilku Lenski pääle heites.

— Ma pean seda suureks õnneks, kui teie ainult seda lubate, vastas Lenski õnnelikumas tundmuses.

Sel minutil tõstis würstinna filmad üles, ja nagu ühe nägemata käre läbi sunnitud, waatas ta üle tua. Häkitselt muutus tema olef. Ta nägu läks walgeks ja hirmunud olef paistis säält wälja. Teisest tua nurgast waatajivad kaks põlewat filma tema pääle ja tahtjivad teda nagu ära neelata. Sääl istus Gotsfewitsch. Tema nägu oli sel filmapilgul nii hirmus ja kole, nagu ta enne kunagi pole veel olnud.

— Mis teil, würstinna, wiga on? Kas on ehk midagi paha juhtunud? Ehk

olete liig wäsinud ? puistas pool ehmatanud Lenski terve fogu küsimusi würstinnale ette, ilma et nende pääle forda mööda oleks wastata lastnud, kui ta niisugust häfilist muudatust tema juures nägi.

— Ja, ma olen natukene wäsinud, wastas Olga aeglaselt. Ta tõusis istmelt üles, andis Lenskile kätt ja läks saalist wälja.

Kõige esimene oli Marie, kes Olga puudumist tähele pani. Otsekohe läks ta teda taga otsima. Kui ta Olga tuppa astus, nägi ta teda pool otseti woodi pääl lamemat. Waiksed kaebawad hääled kostiswad temale wastu.

— Olga, mu kallis Olga! mis sul wiga on? jooksis Marie pool ehmatades Olga juurde ja haaras temal ümber kaela finni.

— Marie, aja ta minema, waata, kui koleda filmadega ta ühtelugu minu otša wahib, rääkis pool sonides ta ja kartuse wärin jooksis tal üle keha,

Marie andis würstinnale klaas külma wett ja püüdis teda mitmesuguste ettepanefutega julgustada.

— Ah, Marie, ära räägi; tema on tige inimene. Ma olen sulle juba ütelnud, et mu süda mind mitte ei peta; ta wõitleb walu tundmustega ööd ja päewad ja ma aiman juba ette ära, mis see kõik tähendab. Mitte asjata ei hirmuta need waated. Oh!... — wärin jooksis ta üle, — kui koledest ta minu pääle wahtis, kui sa oleksid näinud! Ta neelaks mind ära. Ta pigistas mind puruks oma wihaste käte wahel!...

Oh Jumal, mis olen ma temale teinud, et ta mind nii kolelast piinab ja kiusab?! ... Ta kattis silmiad kättega finni ja langes uuesti woodisse.

— Mis pärast ja ometi papale ei üttele, et ta teda siit minema saadaks? soowis Marie.

— Teada ära ajada! Mis oleks siis selle tagajärg? Ei, Maria; ta ei ole mitte üks rumal inimene, ta on üks kuri nõid, ta oskab ja võib kahju sellele saata, kellele ta tahab. Ta saaks mulle nimelt kätte tajuma ja weel kardetawamaks minema. Kui ja näha oleks wõinud, kui hirmsate filmadega ta minu pääle sihtis, kui ma Lenskiga juttu ajasin, — Lenski nime nimetades tõusis tal puna palgesse.

Marie nägi kobe tema sisemist liigutust, kuid ei pannud seist nagu tähelegi.

— Kas ja enam saali ei lähe, küsis Marie.

— Ei, kallid Marie, mul on väga halb, mu pää on raske. Kui papa minu üle ehk midagi peaks küsima, siis püüa teda wõimalikult waigistada, — ma jään siia. Marie tõttas saali tagasi. Umbes poole tunni pärast jätsiwad külalised wüürsti maja jumalaga, tänasiwad pidu peremeeft lahke wastuwõtmise eest ja sõitsiwad rõõmsaid mälestusi järele jättes iga üks kodu poole.

Ta armastab teda, — ümises Hotfewitsch tulises kättemaksmise wihas oma tuppä astudes. Ta silmad keerlesiwad pääs, ta käed kiskusiwad framplikult rufikasse.

Sest minutist saadif waatas ta sügawa põlgatusega Lenski pääle, ja töotas wandega seda mitte temale kinfida? Pea igakord, kui würstinna kuidagi ohwitseriga kokku puutus, käis Hotfewitschi luuraw pilk neil kannul. Armufadeduse wiha tõusis kõige kõrgema kraadini.

Õesti, Olga armastas Lenskit kõige palawama, kõige tuuma esimeje armastusega. Mis noore ohwitserisse puutub, siis oli ta walmis ka oma elu selle jumaliku ingli eest ohwerdama.

Lõbu-õhtute pidamine muutus würsti juures juba harilikudeks pidudeks, ja see andis noortele armastajatele põhjust sagedamine teine teisega kokku puutuda. Nende waated awaldasiwad peagi kõik teine teisele üles, mis nende hinges liikus.

Kord oli wäga ilus juwine pühapäewa hommik. Taewas oli selge ja sinine. Ilm

waikne nagu juwifel ööl. Oh! hommikuse faſte järele oli weel wärſke ja karastaw. Päike paistis juba kaunis kõrgelt. Ta kiired tungiſiwad läbi puu latwade alla maa pääle. Harwad faſte tilgad wirwendasiwad hõbe helgina päikese paistel rohu ja lille lehtede pääl. Kõik loodus oli nagu täis pühalikka tundmuſi. Würſtinna astus juurest klaas balkoni trepist alla ja läks aeda. Ta jalutas aeglaſelt teerada mööda edasi ja tuli wiimaks ühe suure, aralise tamme juurde, mis kaunis kaugel aia feskpaigas ſeiſis. Siin istus ta pingi pääle maha ja langes mõtetesse. Ta nägu muutis iga pilguga: kord lehwis rõõmus naeratus ta huultel, kord kadus ſee järsku ära, kurbtus aſus aſemele. Nähtawasti oli ta hinges juur mõtlus. Te mõttis päewawarju ja jooniſtas ſelle otſaga oma ette liiwa fiſſe mõned tähed. Kuu, kuu waatles ta neid tähti ja langes weel ſügawamaſſe mõtetesse . . . Korraga kuulis ta kutsutawat :

„Olga, Olga! tule ruttu ſiia, ma kuulutan ſulle rõõmsaid uudiseid.“ Ta tõuſis kõhe iſtmelt üles ja ruttas trepi poole.

Marie jookſis talle wastu.

— Anna mulle üks muſu, kallid Olga, ſiis kuulutan ma ſulle ſelle eest kõige paremat uudist, — rääkis Marie rõõmsal tujul ja tõmbas tal ümber kaela finni ja muſutas teda mitu korda.

Olga waatas nagu küſiwa, aruſaamata pilguga tema otſa. Ta näoſt paistis niisugune olek, nagu mõtleks ta: „kas mõib

mulle weel midagi rõõmsat olla siin ilmas? Ei, kõik rõõmud on minust kadunud, kadunud igawesti.

— Miks ja nii külmalt minu pääle waatad? Kas ja ei usu siis, et ma sulle tõesti hääd uudist wõin kuulutada.

Würstinna õhkas sügawasti hinge tõmmates.

— Hääd uudist? Eks ja siis kuuluta ju üksford . . . Tõesti, ma ei saa aru, mis ja tahad ütelda, — wõi ainult naljatad ja minuga, ütles ta pool pahaselt.

— Mitte jugugi seekord, kallis Olga. Kas tead, papa tahab sulle täna midagi finkida ja palus seda sinu eest salaja hoida, aga, tead isegi, et ma sinu eest midagi ei wõi salaja hoida, ja pääle selle tunnen ma sellest wäga suurt rõõmu, kui find selle üle juba enne rõõmsa näen olewat, ütles lustiline Marie.

— Aga räägi siis ometi üksford oma uudis wälja, mis mind nii rõõmustama peaks.

— Ah, Olga, kui kannatamata ja oled. Kas tead, papa tahab täna lõbu- ja tantsumõhtu sinu auuks toime panna, kuhu kõik tuttawad on palutud — kutsukaardid on ka kõik juba wälja saadetud.

Hele puna tõusis würstinnal seda kuuldes palgesse.

— Ah, Marie, ütles würstinna nagu pahasel ja noomival toonil, et Marie tähelpanemist oma sisemise liigutuse üle kõrwale pöörata; — ja arwad ikka, et ma

nagu mõni laps weel olen, kes muud ei mõtle, kui ainult tantsu ja lõbupidude pääle.

— Üksna õigus, ennem ei armastanud ja küll neist nii väga osa wõtta, aga mõne aja eest — ma ei tea, mikspärast — on tantsu-õhtud sulle väga meeldima hakkanud; nendes näis midagi iseäralikku olewat, ütles Marie nagu pilgates ja waatas uuriwalt würstinna otsa.

— Ma ei saa aru, mis sa tahad sellega ütelda?

— Olga, mu kallis Olga! mikspärast hoiad ja minu eest salaja! mikspärast katad ja oma saladused oma truu, armastaja sõbranna eest finni! — rääkis Marie kahetsewal ja etteheitwal toonil. Sa kurwastad mind ju sellega, kallis Olga, sügawasti! Sa tead, et ma walmis olen sinu eest kõik andma, ja sina ei usalda, ei taha oma mõtetest midagi awaldada. Sa kannatad, sind piinab midagi: ma näen seda väga selgesti. Usu mind, sul oleks pool fergem olnud, kui sa mulle oleks kõik üles awaldanud, mis nüüd nii väga sinu südant surub!

— Saladust awaldada? kust sa selle pääle tuled, et mul sinu ees midagi salaja on? küsis Olga ilma mingisuguse kawaluseta.

— Jah, waata, ka nüüdgi ei taha sa weel wäljaütelda. Noh, ma ütlen siis ise sulle, mis sugune saladus su südame pääl on: — Olga, ja armastad Lenskit! Ma tean seda, ära püüa mulle enam salata; ma näen kõik, ma näen, kuidas sa kannatad — ja armastad teda!

Würstinna läks walgeks. Ta las kis oma
pää sõbranna õla pääle ja hakkas nutma.

— Marie, kallis Marie, — rääkis ta
läbi pisarate, anna mulle andeks, et ma nii
häbemata sinu vastu olen olnud, et ma
sinu armastust, sinu sõbralikku olekut nii-
wiisi olen tasunud. Anna andeks, et ma
sinu eest jeda salaja hoidsin, mis mul kõige
kallim on! Jah, Marie, ma armastan
teda, — tunnistas würstinna, teda kõwasti
rinda vastu surudes.

— Oh Olga, waigista ennast; miks sa
sellepärast ennast nii äritada lased. On su
armastus siis julle õnnetuseks? Lenski ar-
mastab ju sind ka.

— Armastab? kordas würstinna lii-
gutatult. Jah, Marie, ta armastab mind,
jeda ütles mulle ta waade, mis nii truult
minu hingesse tungis. Saab aga see ar-
mastus mulle õnne tooma, on teadmata.

— Mikspärast?

— Mikspärast! Ma tean, papa ei saa
jeda ilma sgi lubama. Meie seisuste
wähe lahutab meid. Sa tead ju mis sugu-
sed papa mõtted minu kohta on. Nikolai
on wäeste, kuulsuseta wanemate laps, ja just
sellepärast ei saa ta meie ette wõtet iialgi
õnnistama.

— See põhjus ei saa, minu arvates,
mitte takistust tooma, — trööstis Marie.—
Papa armastab ju sind nii wäga, et ta iga-
tabes walmis on julle järele andma. Pääle
selle tead sa, et ka papa teda armastab, sest
ta nimetab teda alati eeskujulikuks nooreks-
meheks.

— Ei, Marie. Ma ei usu, et see kõif nõnda läheks. Kui ma wahel tulewiku üle mõtlema hakkam, siis lähed alati mu süda selle juures raskeks, nagu rõhuks teda suur raske kiwi; siis tuleb mulle niisugune tundmus, et iialgi ei saa meie seda õnne näha ja ühendatud saada.

Raua jutustasivad weel noored tütarlapsed teine teisega. Marie püüdis oma sõbrannat wõimalikult waigistada ja trööstida, ja see läks tal aega mööda ka korda; würstinna läks aeg ajalt jälle rõõmsamaks ja kartus armastuse üle hakkas ka kaduma.

— Aga, armas Olga, lõuna on juba fäes, meie peame söögituppa ruttama. Tõesti, papa ootab meid wist juba säääl ja saab ka seda uudist awaldama, mis ta sinu jaoks walmistanud on. — Nad wõtsiwad teine teisel kae alt finni ja tõttasivad söögituppa.

X.

Hel ajal, kui würstinna üksi aias sügawates
 mõtetes istus, oli Gokewitsch ennast
 ühe paksu pöösa warju tema lähidale ära
 peitnud ja luuras üksifilmi tema liigutuste
 ja seisukorra järele. Tema terane film nägi
 kõik, kuidas würstinna iseenejega kangesti
 wõitles. Ta nägi, kuidas ta liiwa sisse
 midagi joonistas, kuid kauguse pärast ei
 wõinud otsustada, mis tähendus neil pidi
 olema. Waewalt oli würstinna ära läinud,
 kui Gokewitsch kui metsaline oma peidu-
 kohast üles kargas ja maha jäetud jaagi
 kallale tormas. Ta nägi liiwa sisse mõ-
 ned tähed joonistatud olema ja hakkas neid
 tulise kiirusega järele uurima.

Sääl leidis ta faks tähte „N. Q.“

Kaduduse wiha wärin käis tal üle keha,
 kui ta neid tähti luges; ta filmad läikiswad
 täis tuld.

„Jah, ta armastab teda! — mõtles ta.
 Neg on kallid; tarwis täie jõuuga tööle
 hakkata. Seda ei wõi kannatada! Ma ei
 wõi näha ega sallida, et keegi pääle minu

jelle taewaliku iluduse üle walitjeks, — töö-
otas ta wandega, tulises äremuses rusikat
õhus wiibutades.

— Ä—ah! — firistas ta läbi ham-
maste, -- kui see rööwel praegu siin oleks,
teeks ma ta koha pihuks. Aga minu käest
ei pea ta pääsema, maksu mis maksab. —
Ta tõmbas sügawasti hinge ja langes nõr-
fedes pingi kõrwale maha.

Sest saadik asus Gotkewitschi jüdamesse
tuline wiha ja werine kättemaksmise himu
Lensk'i wastu.

* *
* *

Õhtu jõudis kätte. Kõik puiesteed aias
olivad mitmewärmiliste ilutulede laterna-
tega toredasti ära ehitatud. Edasi tagasi
jalutasiwad hulk inimesi lõbusasti isekeskis
juttu westes ja naljatades.

Pärast hakkas saalis, nagu harilikult,
tants. Muusik kadus aiast ära ja saalis
kuuldi juba kadrilli sissejuhatusst mängitawat.

-- Kas tohin teid, würstinna, paluda
minuga esimest kadrilli tantsima tulla, —
rääkis Lenski auupakliku kummardusega
würstinna ette astudes.

Olga andis talle koha kätt, mis nähta-
walt wärises, ja nad läksiwad pool hüpates
saali, kus juba kõik endid tantsu jaoks wal-
mis oliwad seadnud.

Würstinna hinges liikus magus tundmus,
mis aga uuriwa Gotkewitschi waate alt
sugugi läbi ei pääsenud. Gotkewitsch nägi,
kuidas Lenski mahedasti oma daamega juttu

ajas ja kuidas wiimane aina õrnalt tema sõnade üle naeratas. See äsfitas poolaka hinge saadanklikult mässama.

Kadrill lõppis. Kawalerid tänasivad oma daamesid ja läksivad teisi tuppa, üksnes würstinna ja Lenski jäiwad weel teine teisega juttu ajama, näitas, nagu ei paneks nad oma ümbrust tähelegi. Nad elasivad need minutid üksi ilmas, nad oliwad ütlemata õnnelikud, nende hinge täitis puhalik tundmus.

— Ah siin hakkab wäga palaw. Kas ei soowiks teie ehk aeda natukeseks lahutama minna, — palus Lenski alandlikult.

Olga tõusis kobe istmelt üles, ja nad läksivad saalist wälja. Nad ei teadnud mõteldagi, et keegi neid järele luurab. Waewalt saiwad nad trepist alla, kui ka Gotskewitsch neil salaja kannul oli.

Nad jalutasivad mööda teerada edasi kuni lusthooneni, kuhu nad sisse pöörasivad. Selle lusthoone ümber kaswasivad akatšiad, mis oma tiheda lehtedega terve ümbruse nii sisse piirasivad, et midagi läbi näha wõimalik ei olnud. Gotskewitsch wahtis kaugevalt salaja järele, kuidas würstinna ja Lenski endid sinna ära peitsivad, roomas siis hiljumeisi hästi lähedale, kuhu ta ennast kui tiiger paksu rohu ja põõsaste wahela ära peitis. Waewalt hinge tõmmates kuulas ta teraselt iga sõna järele.

— Mu kõige kallim, kas tõesti olen ma nii õnnelik, et sa mind armastad, kas ei ole see kõik ehk ainult unenägemine? — Rääkis Lenski pääd Olga rinnale lastes.

— Nikolai ma armastan sind! — waa-
tas Olga waike tasase häälega. — Mitte
kellegi päralt pääle sinu ei tahaks ma olla;
fui fa papa meie ettemötet ei peaks õnnis-
tama, siisgi wõib meid ainult surm lahu-
tada . . . Ah, ei, ma ei taha sind niisuguste
mötetega mitte kurwastada; ma olen sinu
oma. Papa armastab mind, ta ei taha
iialgi oma ainust tütart enneaegu hauas
näha, — rääkis Olga wärisewa häälega.

Lenksi wõttis õrnalt tal ümbert finni
ja wajutas esimese palawa musu ta huultele.

Kõik kõne ja musuandmised oliwad
Hotkewitschile hästi kuulda. See oli tal üks
piinlik tund. Mitu korda tahtis ta üles
farata, et lusthoonesse tormata ja seda õn-
neliku wastast käte wahel ära kägistada,
fuid igal niisugusel erutuse korral tuli tal
ikka parajal ajal meele, et see kõik asja
wõib nurja ajada, — ja ta jäi jällegi wa-
gusalt oma peidupaika tagasi.

— Armas, kallid Olga! tänane päew
on mul esimene õnnelik päew ilmas; need
on esimesed õnnelikud minutid elus. Aga
kas tead, mu südames tõuseb nagu kahtlus
mu õnne üle. Mind püüab mõte piinata,
nagu oleks see kõik sinu poolt ainult noore-
ea iha ja tundmuste waimustus, mis peagi
jaab kustuma. Kui sa Peterburi ära lähed,
nagu ma papa käest kuulnud olen, siis jaad
ja küll wist oma Nikolaid warsti ära unu-
stama. Sääal suure hulga auustajate seas
jaad sa rõõmustama, aga mulle jääb ainult
walu seltsiliseks. Seda truuduse murdmist
ei jõuaks ma wälja kannatada. Siis suren

ma! . . . Ütle, usuta mind, miu kallis Olga, et sa igavesti tahad mulle truuks jääda? rääkis noor ohvitser suures ärewuses, ja furus würstinna uuesti oma rinda wastu.

— Ja sul ei ole häbi nii halastamatalt oma Olga üle mõtelda! — wastas ta etteheitwalt, aga wäga kaastundlikult. — Oh, kui wähe sa oma Olgat weel tunnud!

Palowa musuga unustadi kõik need lahtlustused.

— Ma pean homme oma soldatidega Wilnas olema, ja wõib olla, ei saa meie terve nädal enam üks teisega kokku. Mul ei passi ka nii sagedasti süia kääta, sellega wõib kõik asi enneaegu ilmsiks tulla, mis ainult kahju wõiks saata. Et meie niiviisi lahkuma peame, mille pääle ma kurbtusega pean mõtlema, siis palun sind, kallis Olga, kirjuta mulle kohe homme kõige selle üle, mis sul südame pääl on.

— Wäga hää meelega! Aga kellega saan ma homme oma kirja ära saata?

— See on wäike asi. Kõik on põhjalikult läbi mõeldud. Kas mäletad weel seda kohta, kus meie metsas esimest kord kokku trehwasime? kui minu koer sind wäga ehmatas. . . . Waata, sinna, sellesama puu juurde, kus sa siis oma sõbrannaga istusid, pane oma kiri. Ohtul, kui kõik waguü jääb, sõidan ma linnasi tagasi, leiad sinu kirja ja panen oma asemele, ja kui sa järgmisel hommikul sinna jalutama lähed, leiad seda säält juba eest. Waata eks ole hästi wälja mõeldud? — naeratas Lenski oma plaani üle hääd meelt tundes.

Eega oli kõik hästi korras. Kuid mitte hingestgi ei võinud nad arvata, et ka keegi kolmas nende juttu päält kuulas.

Enne läks Olga tagasi saali, siis läks Lenski natukesel aja pärast tagast järele. Kui Marie Olgat nägi, jooksis ta kohe tema juurde. Olga oli väga liigutatud olekus, millest Marie kohe märkas, et tal Lenskiga midagi ees oli olnud. Marie kartis kõige rahkem, et ehk võrsta kuidagi juhtub tema olekut tähele panema ja selle üle hakkab järele pärima, sellepärast võttis ta ilma viivitamata tema käe alt finni ja palus teda oma tuppa minna.

Würstinna oli kõige selle sündmuse pärast nii liigutatud, ja nagu ära väsinud. Kui ta tuppa astus, langes ta minestades kohe sohva päale maha. Marie tallitas agarasti tema ümber ja tegi kõik, mis võis, et teda meelemõistusele tagasi saata. See kõik läks tal ka hästi forda: würstinna ärkas mõne minuti pärast jälle üles. Ta jutustas Mariele nüüd kõik põhjalikult ära, mis temaga oli sündinud. Nad jutustasivad veel kaua isekeskis, enne kui magama läksivad.

Suvine päike hakkas ju tõusma, kui külalised ära sõitsivad.

XI.

Waewalt oliwad Lenski ja würstinna lehtmajast lahkunud, kui Gotkewitsch omast peidu-urkast, kus ta kõif see aeg hirmsa armufadeduse wiha sees pidi waerwema, koha üles tõusis ja, nagu maha jäetud saagi järele, lehtmajasse tormas. Ta wahtis ümberringi, otsis, kuid ei leidnud kõige wähemat midagi. Ta riided oliwad ära rõtsinud ja määrdinud; ta nägu oli hirmus, silmad keerlesiwad sinna ja tänna, ja ta nägi ennem ühe kiskja looma, kui inimese sarnane wälja.

„Sa pead kaduma, ja rööwel!“ — ümises ta tulises wihas. Oled sa tohtinud seda puhast inglit armastama hakkata, — misgi hinna eest ei pea sa teda omale saama! — töotas ta wandega ja hakkas koha kättemaksmise plaanisid septsema, kus tal ta kawalus ja osawus suureks abiks oliwad.

Päew oli juba kaunis kõrgele tõusnud. Gotkewitsch puhastas ja kohendas omad riided ja läks lehtmajast wälja toa poole.

Bürst tõusis juwel harilikult kaunis wara hommikul ülesse, selle pääle vaatamata, et ta mõnikord õhtu kaunis hilja magama heitis. Kella kahesja ajal oli ta juba alati omas kabinetis, ja luges kas mõnda juturaamatud, ehk ajalehte, mis iga päew linnaft kodu saadeti.

Kui Gottewitsch ettetuppa astus, tuli talle toatüdruf Anna wastu, kes natufese kohkunud wälja nägi, ja tahtis kuhugi edasi rutata.

— Miks ja täna nii nagu ehmatanud oled, kallis Annake! — küüis poolakas mahedal toonil ja seisüis talle tee pääle ette.

— Laske ruttu mööda, — karjus Anna. — Ma pean preilile rohtu wiima, ta on wäga haige. Ka kõif öö magas ta wäga rahutult. Meie kohkufime Mariega mõlemad nii ära, et et teadnud, mis teha! Wist on ta waenekene heila ennast aias ära külmetanud. —

— Ära külmetanud! — hirwitas Gottewitsch kahjurõõmus. — Ütle ometi, kallis Annake, mis talle jüis ööse juhtunud on? — päris ta edasi.

— Oh, fuidas ta kõif öö jampsis ja woodis juures palawifus waewles! — rääkis Anna kaastundliku haleda häälega.

— Jampsis?! . . . Kas ja ei kuulnud, mis ta rääkis? — meelitas poolakas uudishimulikult.

— Muidugi kuulsin. Kas arwate jüis, et ma seda kõif teile ära hakkaf kõnelema?! Küll olete teie ka kawal.

— Kuule Annake, — ma ostan sulle kõif, mis ja iganes soowid, ma teen sind kõige rikkamaks tüdrukuks, ütle mulle ainult, kelle nime ta nimetas, kui ta jampsis? —

— Kust teie selle pääle tulete, et ta kellegi nime nimetas? Sest pole tarwis teil midagi teada. Laske mind mööda! — käratas ta. — Kui Gotskewitsch teda weel hoida püüdis, tõukas ta täie hooga ta eest minema ja jooksis würstinna tuppa, kus Marie teda juba ammugi ootas. Würstinna oli otseti sohwa pääl ja nuttis.

Need tilgad, mis Anna oli toonud' mõjusiwad kaunis hästi. Haige tõusis warsti üles ja hakkas juba kõndima.

— Marie, ega papa sellest midagi ei tea, — päris würstinna tasakeisi, nagu kardaks ta.

— Ei, — ta ei tea sest midagi. Ma vüüdsin kõif nii toimetada, et ta kudagi selle üle järele ei hakkaks uurima, — wai- gistas Marie.

— Anna, mine käse kohwi laua pääle panna ja palu papa sööma, ma tulin ka filmapilk, aga hoiu ja Jumala pärast kelle- gile kõife seda rääkimast, mis siin juhtunud, — karistas würstinna tagast järele.

— Marie, ütle ometi, mis ma öösel rääkisin?

— Ah, kallis Olga, — alustas ta nagu kahetsedes ja kaastundlikult juttu: — sa kutsusid Lenskit oma juurde, wandusid talle igawesti truuks jääda, siis filjatasid häkit- selt, nagu oleks mõni kiskja loom su pääle tunginud, mille pääle filmad lahti löid ja

wärişedes mööda tuba wahtişid, nagu otşiks mõnda furjategijat taga. Siis haarasid häkki kõwast minust finni, ja olid nii palaw kui tuli, kõif ju keha ja käed wärişesiwad. Ma hakasin sind keelama, küşisin, mida ja ometigi kardad, miks ja nii umbusklifikult mööda tuba ümber wahid, mille pääle ja, nagu fellestgi hirmutatud, ahas-tawalt ja meeleheitlikult hüüdsid: „Marie, Marie! päästa mind!! . see poolakas tungib mu pääle! . . waata, waat . . . praegu tappis ta minu armsa Nikolai . . . waata, kuidas tema õnnetuma haawadest säääl weri woolab!! . .“ — siis jäid waguşaks nagu furnu, kuni mul wiimaks korda läks sind meelemõistusele tagasi äratada.

Würstinna tuletas kõif aeg ajalt meelde, mis temaga oli juhtunud: ta mäletas nüüd selgesti, kuidas esiti magus uni ta filmad finni waotas, kuid waewalt oli ta magama jäänud, kui koledad unenäod teda hirmutama hakkasiwad. Kuidas Gotskewitsch salaja Lenski pääle kargas ja temale suure noaga palju haawu löi ja kuidas wiimane furnult oma were şisse maha langes . . . Selle meeldetuletuse juures käis kramplik wäriş üle keha.

-- Oh, jää nüüd koguni rahule, — waigistas Marie ja püüdis tema mõtteid unenäo şeletuse päält ära pöörda. — Sa pead findlamini enese mõtete üle walitsema hakkama. . . Aga meie peame warsti pruukostile minema, papa wiimati ootab juba meid ja wõib meie wiivituse pärast midagi paha hakata aimama . . .

Weerand tunni pärast astusivad nad söögituppa, kus laud juba kaetud oli. Würost ise ei tulnud mitte söögituppa, ütles endal palju tegemist olemat, ja laskis thee firjutustuppa tuua, mida ta harilikult hää meelega jõi. Niisugune olek pani Olga wäga imestama, sest kunagi polnud juhtunud, et würost thee ajaks ei oleks mitte söögituppa ilmunud.

Würostinna arwas, et papa on ehk haigeks jäänud ja tahtis ise minna teda terwitama.

— On papa üffinda firjutus-toas? — Küsis würostinna sisse astuja teenri käest, kes würostile tuli theed wiima.

— Ei, kõigesti auustatud preilid, ka herra Gotskewitsch on tema juures, — wastas teener alandlikult.

Gotskewitschi nime kuuldes tundis würostinna ennast nagu millestgi tabatud olemat ja jättis seekord würosti juurde minemata.

— See on weel parem, Olga, et papa ei tulnud. Müüd on kindel, et tema kõigest sest midagi teada ei saa, õhtuks oled sa fogni terve, — ütles Marie, kui nad kahekehi oliwad jäänud.

XII.

Kui Anna Gotskewitschi käest lahti oli pääsenud, läks wiimane kohe würsti tuppa ja leidis teda parajasti ajalehte lugewat.

Noh, kes find täna juba nii wara üles on ajanud? — küüsis würst sisse astunud peolaka poole waadates, kes rahutu ja pool kohkunud wälja nägi. — Aga mis sul wiga on, oled kahwatanud, nagu surmaga wõitleja? — on ehk midagi õnnetust juhtunud? — küüsis ta erutatult edasi.

— Ma magasin, kõrgesti anustatud würsti herra, täna õösel natufese halwasti, wastas Gotskewitsch kogeldades.

— No mis find siis tülitas? — küüsis würst waguſamaks jäädes.

See küsimine andis Gotskewitschile nagu uut jõuudu. Ta ei annud würstile selle pääle otsekohe mingisugust wastust, waid istus waifides näidatud tooli pääle.

— Eks ole tõsi, eilane pidu läks wäga hästi mööda. Ma ei oodanudgi, et nii palju külalisi oleks tulnud, — rääkis würst juba rõõmsamal toonil, oma pidu fordamineku üle hääd meeit tundes.

— Noh, on aga ka mõnedgi halvad tagajärjed sünnitanud, vastas Hotkewitsch hoiatava tõsidusega nagu rõhutatud südamest.

Würst jäi küsima pilguga tema otja wahtima, sest ta ei saanud aru, mis ta sellega tahtis ütelda. Ta ootas, et Hotkewitsch oma juttu edasi pikendab, aga see ei lausunud enam sõnagi.

— „Halwad tagajärjed?“ — fordas würst tõsiselt. — Mis see siis tähendab? Seleta kohe, mis sugused need tagajärjed siis on, millest sa juttu teed? — pörutas würst.

Hotkewitsch waikis mõne minuti, nagu tahaks ta würsti uudishimu kõige kõrgema kraadini üles fruuwida. Siis vastas ta aeglaselt, nagu tagasihoidlikult.

— Mis võib veel pahem olla, kui kõrgesti auustatud preilid selle õnnetu pidu järgi nii haigeks on jäänud.

Würstinna haigeks jäänud? — fordas würst nagu ehmatades. — Kust ja seda tead? See on wale! Würstinna istub praegust söögi tuas ja kutsus ka mind sinna.

— Kui ma Teie kõrguse juurde tahtsin tulla, jooksis mulle eestuas Anna pool ehmatanud olekus vastu, ühte klaasifest käes hoides, ja ütles, et würstinna öösel väga halvasti olla maganud. Muidugi tunneb ta ennast nüüd ehk natuke parema olewat ja et Teie kõrgust mitte äritada, on ta üle oma jõuu sundinud ennast söögituppa minema.

Würst jäi selle kahtlustuse pääle mõtlema. Ta oli juba mõni aeg tähele pannud, et würstinna mitte enam niisugune

rõõmus ja jutukas ei olnud, nagu enne: tihti oli ta teda mõtetes näinud istumat, ja nagu oleks püüdnud ka midagi warjata, mis tal südant koormas. Kuid kõige selle juures ei kahtlustanud ta iseäralikku midagi, waid arwas, et see kõik üksluisest maa elust tuleb. Mittu forda oli tahtnud ta kõige selle oleku üle tüdrufuga põhjalikumalt hakata läbi rääkima, aga alati, kui see mõte tekkis, jättis ta selle asja ifka — ei tea mikspärast — teiseks päewaks. Pääle selle ootas ta igapäew Peterburist öde tulewat, kes oli kirjutanud ja lubanud Olga talweks enese juurde Peterburgi wiia, et teda jääl päälinna hiilgusega täitsa tutwaks teha.

— Imelik, et mulle kõige selle üle ei ole weel midagi teadustatud, ka Marie pole sellest sõnagi lausunud, — pahandas würst.

Ta kõlistas teenri sisse ja käskis würstinna enese juurde paluda.

— Kui ma ei ekfi, — alustas Hotfewitsch auufartusega, et enne würstinna tulekut weel midagi tähtsat keele päält ära ütelda: — on würtinna wist ennast ära külmetanud, sest nad istusiwad õhtul wäga kaua ohwitser Lenskiga aias lehtmajas.

Würst waatas walitsewa ja erutatud pilguga poolaku otsa, kuid see ei kohutanud häbematat kaebajat nähtawalt sugugi.

— Würtinna istus Lenskiga?! — põrutas würst wihaselt. — See pole tõsi. Sa waletad, häbemata!

— Mitte sugugi, kõrgesti auustatud würsti herra, — Hotfewitsch juba ei waleta. Teie tunnete minu usaldust, ja sellepärast

ei julge ma ka midagi Teie eest warjul hoida, mis Teile kahjulik näeb olewat. Paljudest asjadest ei tea Teie midagi, mis Teie ümber tehtakse ja korda saadetakse.

— Sa jõe! mis sa tahad ütelda? Kui sa ühe sõna peaks waletama, on su pää kadunud, — kargatas wihaselt würst, tooli päält üles karates.

— Ma wõin Teile wandega finnitada, et ma ainult õigust räägin, — wastas Hotkewitsch kaunis külmawereliselt. — Ma tean kindlasti, et würstinna Lenskit armastab ja Teil oleks tarwis selle juures ettewaatlikum olla. Muidu võib see poisikene . . .

— Mis?! wait! sa häbemata! Sa wastutad oma häbemata wale eest oma eluga!

— Oma sõnade tõendusels wõin Teile homme hommiku ajaliku tunnistuse kaasa tuua, wastas Hotkewitsch. — Ei tee ma seda, olgu mu elu kadunud. Aga nüüd soowin Teile hääd päewa, sest tööd ootawad mind. Ta kumardas auupakkikult ja astus tuast välja.

Kaua istus würst, nagu piksest tabatud, — nii waljusti mõjus kõik see teadustus tema pääle.

XIII.

Hui wüürstinna kuulis, et Gotkewitsch juba wüürsti juurest ära oli läinud, astus ta kobe sisse.

Wüürst istus norus pääga mõtetes laua juures ja ei pannud tütre sissetulekut nagu tähelegi.

— Tere hommikust, papa! — ütles wüürstinna, ja wõttis tal ümbert kaela finni.

Wüürst tõstis pää üles ja waatas uuriwalt tütre otja.

— Mifs ja, mu hää laps, täna nii kahwatanud oled? — küüsis wüürst, tütart teraselt silmas pidades.

— Ma tantšijin eila natufese rohkesti, mul oli nii rõõm ja tahtšijn lustiik olla — ehk ma küll tantšus wähe üle piiri läšfin, ei ole šul tarwis minu terwise pärašt karta: ma tunnen ennast koguni terve olewat, — waigistas wüürstinna.

— Aga kuidas ja öösel magasid ka, mu tütar?

— Mina? Šah, mitte küll just kõige paremine, aga wiga polnud šišgi. Ša tead ju, papa, et ma šulle alati ütlen, kui enesel halba tunnen olewat.

— Aga miks pärast siis keegi sellest pole mulle sõnagi lausunud?

Ma ei käskinud sind, papa, selle tühja asjaga tülitada: ainult pää püüdis natuke walutada, — ja würstinna musutas teda uuesti.

— Ja, ja — ma panin tähele, et sa eila palju tantfisiid, iseäranis nägin ma sind tantsu alguses väga rõõmsa ja lustiliku olevat. See noor ohwitser Lenski tantfibi wist väga hästi? ja tantfisiid temaga õige kawa, — ütles würost ja waatas tütrele otse silma fisse.

Lenski nime kuuldes tundis würstinna puna palgesse tõuswat, kuid ta püüdis ennast väga rahuliku wälja näidata, nagu poleks midagi iseäralikku sündinud!

— Jah, papa, ta tantfibi kaunis hästi, kuid seda wõib iga ohwitseri kohta ütelda.

Würost waatas uuriwalt tütre näo muudatust. Ta nägi kuidas fahwatanud palged Lenski nime juures punetama lõiwad ja würstinna ennast nagu fitfikuses tundis olevat.

— Kas tead, mu armas laps, mul oli juba ammugi mõte sind Peterburi tädi juurde saata, kus sa ilmaga laiemalt wõid tuttawaks saada, ja pääle selle tahtsin ma oma sugulaste ja tutwatele näidata, kui ilus mu tütar on.

— Papa, armas papa, mul on niisamuti ütlemata hää olla. Kallis papa, meie wõime ju talwel Peterburi sõita, siis on säääl palju lõbusam, — püüdis tütar teda paludes tagasi hoida.

Mida kauem würost ta filmi waatas, seda enam hakkas ta Gotskewitschi sõnu usaldama, weri soontes hakkas rohkem ja rohkem keema.

Teener astus sisse ja teatas, et laud kaetud. Nad tuliwad mõlemad kirjutuse tuast wälja ja läksiwad lõunele.

Söögiaeg läks wäga üksluiselt mööda, kõik nähti sel päewal kurwameelsed olewat, igal ühel oli oma mõtetega tegemist. Wahete wahel ohkas würost jügewasti.

Kui lõuna peetud, tõusis würost waikides üles ja läks sõnalausumata tagasi kirjutuse tupa. Saalis pidas würostinna teda finni ja palus lapjelifu häälega, et teda lubataks pääle lõuna natukeseks järwe pääle sõitma minna.

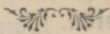
Würost waatas uuesti terawalt tütre otsa, nagu tahaks ta tema saladust wälja uurida.

— Aga sa ei ole ju täna koguni terve, mu laps niisugune sõit on wäga kahjulik. Pääle selle soowiksin ma, et sa täna sugugi wälja ei läheks, — ütles würost.

— Papa, mu armas papa, sa tead ju, et lootniku sõit mulle wäga meeldib, miks-pärast tahad sa seda mulle siis keelda, — palus würostinna tal ümber kaela finni wõttes ja teda musutades. — Usu ma saan paremaks, kui ma ennast wärske õhu sees natukesel lahutan.

— Noh, kui sul selleks nii suur lust on, siis wõid ka minna, muidugi läheb Marie ka kaasa, — lubas wiimaks würost wastutahmist.

Würostinna oli selle luba üle nii rõõmus, et ta weel kord teda musutas ja siis saalist pea hüpates wälja tõttas.

XIV.

Isa juurest lahkudes jooksis Olga otsekohe oma tuppa, istus kirjutuse laua juurde, wõttis subwlist ühe poogna postpaberit wälja ja kirjutas järgmiselt :

„Armas, kallis Nikolai !

Kõik tänane õõ oli ütlemata rahutu, nii liigutawalt mõjus minusse meie õhtune jällenägemine. Mina olla, nagu Marie räägib, suures palawikus olnud ja kõik aeg ainuüht Sind kutsunud ja oma armastust wandunud.

Ära kardada, mu armas Nikolai, et ma palawikus ehk Marie kuuldes kõik meie saladused wälja ütlesin. Ei, tema on minuga nii ühte sulanud, et tema sest kellegile ei saa sõna lausuma. Oh kui sa teaksid, kui raske ja piinlik mul täna oma kalli papaga rääkida oli ! Ma tahtsin ta rinnale langetada, talle kõik üles tunnistada, mis mul südame pääl on. Kui piinlik, kui walus see on tema eest midagi salaja hoida ! Nii palawalt, kui ta mind armastab, ja mina pean tema wastu kawalust pruufima ! Ei, mu kallis, truu sõber, ma ei wõi enam seda wälja kannatada ; pea saan ma tema jalge

ette maha langema, ma saan teda paluma, filmaweega paluma, et ta meile luba annaks — — puistan kõik oma südame välja tema ette . . .

Mu Zumal kui äritatud ma mõne tunni eest olin : mõtle ometi, papa tahab mind Peterburi tädi juurde elama saata ! Elawalt oli lahkumise tund silma ees. Mind kurvastas see nii waljusti, et ma peaaegu minestusesse maha oleks kukkunud. Aga mis saab meist, kui papa tõesti mind ära Peterburi saadab ? . . Sinust kaugel ! . . Oh kui raske on see mõtte ! Sina oled mu elu, mu rõõm, mu lootus, mu õnn ! . .

Ja mis tarwis tahan ma seda piinlikku aega pikendada ja veel piinlikumaks teha ? Ei. Ma tahan kõik papale otsekohe üles awaldada, siis on mu waewal üksford ots. Zumalaga, mu kallid Nikolai ! Ma kuulen kedagi mu tупpa tulema. Dotan Sind.

Igawesti Sinu truu Olga."

Ta pani firja ettevaatlikult finni ja pistis tasku. Nüüd seadis ta ennast rii- desse. Üks läks lahti ja Marie astus tупpa.

— Noh, kas oled walmis ? Küsis Marie.

— Muidugi, läheme nüüd kohe wi- enma ! — wastas würstinna rutates.

— Kas papa tahtis sind ka lubada ?

— Just mitte kõige parema tahtmisega, ta kardab, et ma veel mitte koguni terve ei olla.

— Aga kust ta seda teab, et sa õõsel halvasti magasid ?

— Ma arwan, ta nägi seda wist minu näost, mis talle ka põhjust andis minu üle järele pärima hakata. Kas tead, ma arwan, et ta seda juba enne teadis, ütles würstlinna kahtlaselt.

— Aga kust wõis ta seda ometi teada saada? see paneb mind otse imestama! — wastas Marie.

— Mina ei saa ka aru. Kas tead veel Marie, papa hakkas minuga Nikolai üle juttu tegema ja waatas kõik aeg wäga teraselt minu otsa. Kas ta peaks tõesti teadma, et ma teda armastan? — ütles würstlinna. Ta oli kõige selle üle wäga furblik ja rahutu.

— See näitab sulle ainult nii olewat... Aga mis ta sulle siis temast rääkis? — küsis Marie.

— Papa räägib, et tema wäga hästi tantšida; ta olla kõik järele waadanud, kui kaua ma temaga tantšisin ja kui rõõmus ja lustilik ma selle juures olla olnud. Taemas, kas tõesti peaks ta juba arusaanud olema?

Nad jutustasiwad veel mõni minut, läksiwad siis tuast wälja läbi aia otse järwe kaldale. Siin päästiwad nad lootliku lahti ja sõudsiwad teisele poole kallast. Warsti oliwad nad sellesama koha pääl, kus nad Lenskiga kõige esmalt oliwad kokku puutunud.

Würstlinna läks ükspäini räägitud koha pääle, wötis firja taskust wälja, pandis ta ettewaatlikult teatud puu alla ja raputas lehti pääle, et keegi wõõras kätte ei saaks. Kõige selle töö juures tundis ta

ennast väga õnneliku olema, sest ta oli kindel, et tema kallid Nikolai, kes wara hommiku säält mööda pidi sõitma, ta kätte saab.

Omas õnnelikuis tundmustes ei wõinud ta aimatagi, et mõni samm eemal põõsastikus furi waenlane saafi waritses.

Waewalt oliwad noored tütarlapsed lootisusse astunud, kui Gotkewitsch jalaja, nagu tiiger, teatava puu juurde jooksis, oma saagi üles otsis ja tasku pistis. Ta näost paistis jaadanlik rõõm wälja.

Würstinna sõitis rõõmsal meelel oma sõbrannaga kodu poole. Ükski kahtlustam mõtte ei eksitanud tema rõõmust tuju, — ei teadnud sellest asjast ju keegi pääle tema enese, Marie ja Lenski.

— Jah, Olga, meil tuleb ehk peagi aeg teine teiest lahkuda, — alustas Marie kurblikult,

— Mikspärast?

— Mikspärast! Sina lähed Lenskile ja mis minust saab, teab üksi Jumal, — wastas Marie, ja pisarad tuliwad tal silmi.

— Kust ja seda oled wõtnud, et ma sinust lahkuma saan? Kui see peaks sündima, siis oled ja minu juures, — ja würstinna surus ta oma rinnale.

Kui tütarlapsed aeda astusiwad, ootas neid würst juba trepi pääl. Ta näost paistis kurblik olek neile wastu.

— Noh, papa, kas näed, kui ruttu meie tagasi tulime, ja mina tunnen ennast nüüd foguni terve olema. See wärsk õhk oli väga kosutaw, Ah, kui ja papa, teaksid,

fui hää järwe pääl sõita oli, — seletas Olga rõõmsal tujul.

— Mis ja siis oma wanapest ka ühes ei kutsunud, — naljatas würst: — wõi ei ole sul' teda enam tarwisgi, waid ainult hääd peigmeest? —

— Ah, papa, mul ei ole pääle sinu kedagi tarwis, — wastas Olga, natufese wärisewa häälega.

— Noh, küll leiame ka tubli kuulsa peigmehe. Siis saab minu kallis Olgake nagu täht keset päälinna noortsugu hiilgama, — seletas würst ilma ekstitamata edasi.

Würstinna sai wäga kurwaks. Ta hakkas isa kaela ümber finni, lastis pää ta õla pääle ja nuttis suure häälega, kui laps.

— Olga, mu kallis tütar, mis sul wiga on? — küsis würst ehmatanud olekus.

Olga oli nii liigutatud, et ta selle pääle sõnagi ei saanud wastata: pisarad surusiwad ta hääle finni. Ta tahtis nüüd kõik oma südame päält isale üles tunnistada, aga ta ei suutnud seda teha. Mõtte ehk wõib see awaldus neid igawesti teine teisest lahutada, hoidis teda tagasi.

XV.

Teisel hommikul tõusis würstinna kaunis wara üles. Kui ta ennast oli riidesse pannud, läks ta aeda ja hakkas lillesid fastma, mida ta tihti teha armastas.

Kui töö lõpetatud, astus ta lehtmajasse, kus ta hilja aja eest ütlemata õnnes oma armsama rinnal mõned minutid mööda oli saatnud, kus nad teine teisele esimest kord oma südame tundmuse oliwad avaldanud. Siin oli tema neiulikult huultelt esimene armastuse mahu murtud, siin tunnistasiwad uad truudust teine teisele.

Ta istus pingi pääle maha ja langes sügawa mõtete sisse. Kõik ümbrus oli mõneks minutiks ununud, ta elas ainult armsatest mälestustest.

— Tohin Teile, würstlik kõrgus, hääd hommikut soowida, — äratas teda üks kawal-mahe ja wastumeelt hääl.

Ukse ees seisis Gotkewitsch.

Würstinna ehmatas selle ootamata ilmutamise üle. Ta ei arwanud sugugi, et ta nii wara juba aias luusimas on.

Tänan teid, — wastas ta külmal.

Teil on wist, nagu näha, mõne kalli mälestustega tegemist. Wabandage, kui Teid olen ehitada tohtinud, — ütles Hotkewitsch, pilkufid würstinna pääle sihtides.

— Teil ei ole sellega tegemist, — wastas würstinna uhkelt tõusis üles ja läks ära.

„Ei tea sa, mu linnuke, kelle käes sa oled; küll lõppeb pea sinu uhkus, pea oled sa minu oma,“ — mõtles Hotkewitsch talle tagast järele waadates.

Umbes poole tunni pärast tuli teener würsti tupp ja teatas, et Hotkewitsch temaga rääkida soowib.

— Võib tulla, — wastas würst kuiwalt.

Jseäraliku naljaka sammudega astus Hotkewitsch sisse. Ta nagu hiilgas kahju rõõmust. Ta kumardas orjameelselt ja jäi siis ukse juurde seisma.

— Mis tarwis? — küsis würst, ilma et ta tema pääle oleks waadanudgi.

Lubage würstlik kõrgus, et ma Teile midagi teatan. Ma tean, et Teie mind wäga wähe usaldate, et ma küll Teid kui oma heategijat wäga auustan. Oh, kui kahju, et ma oma südan ei wõi Teile lahti teha, et Teie näeksite, kui truuste ta Teie maja poole hoiab. Uskuge, würstlik kõrgus, Teie ümber elawad ainult rööwliid, kes Teid ka kõige alatuma hinna eest on walmis ära andma, uskuge, et üksi Hotkewitsch Teid kõige truumalt teenib ja igauhe waenlase tegude üle otsust wõib anda, — seletas kawal poolakas truualamliiselt tõsise häälega, nagu hoiaks ta ihu ja hingega würsti poole, ja püüdis teda sel wiisil ennast uskuma panna.

— Mis sa tahad sellega ütelda? ma ei saa sinust mitte midagi aru, ütles würost.

— Teie, würostlik kõrgus nimetasite mind petjaks, ähwardasite mind surmaga, kui ma oleks julgenud Teie ees waletada, ja waadake, siin on minu sõnade tõelik tunnistus, nii kui ma lubasin, — ütles Hotkewitsch, kumas kawal hirwitus tema huultel liikus.

— Mis? räägi, räägi ruttu! misjugune tunnistus?! — käratas würost tooli päält üles karates.

— Hotkewitsch wöttis würostinna firjatast kust wälja ja andis waikides würosti kätte.

Würost oli wäga karsitu, tõmbas firja ja tegi ta koha lahti. Kui ta mõne rea oli läbi lugenud, tundis ta koha ära, kelle firjutud see oli. Ta istus sohwa pääle ja ohkas sügawasti.

Hotkewitschil läks niisugune olek piinlikuks. Würost istus liigutamata sohwa pääl, nagu surnud, Hotkewitsch ei julgenud seda olekut segada ega ka kedagi minna appi kutsuma. Ta seisis eemal waewalt kuulda-walt hinge tõmmates. Nii läks peaaegu pool tundi mööda.

— Mine, siin pole sind enam tarwis, — ütles würost, kui ta oli omast olekust natukene toibunud; — teenitud palga saad pea kätte.

Hotkewitsch kumardas auupaklikult ja läks ära.

Würost wöttis firja uuesti kätte ja luges teda mittu korda läbi. Ta ei uskunud weelgi, et see tema tütre armastuse firi pidi olema, mida ta ühe närukaela poisikesele oli firjutanud.

— Ah, Olga, Olga! — ohkas würost rõhutud südame põhjast: — waata misju-
gust meelehaiget ja oma wanale isale oled
walmistanud, kuna ma sind nii usaldasin,
armastasin ja mõtlesin, et sa kui hää laps
oma isa eest midagi salaja ei hoia, tahtsid
ja weel oma isa halli pääd häbistada, —
ja würost nuttis, kui laps.

Kõik hommik istus ta üffinda omas fir-
jutuse toas ja ei tulnud ka lõunalegi.

Würostinna käis mitu korda tema ukse
taga, aga kui ta nägi, et see lukus oli, ar-
wates, et würostit mõne tähtsa asjadega
wäga palju tegemist on, läks ta tagasi, sest
ta ei tahtnud teda mitte effitada.

Shtu eel kõlistas würost teenri oma tупpa
ja käskis würostinnat enese juurde paluda.

Et tal raudne meelefindlus oli, siis sai
ta peagi enese üle wõitu, ja kui ta würos-
tinnat kutsuda otsustas, oli ta äritatud ja
tusane olek kõik kadunud, nagu poleks mi-
dagi sündinud.

— Papa, sa kutsusid mind? — küsis
würostinna firjutuse tупpa jookstes.

— Ja, mu hea laps, mul oli ilma
finuta wäga igaw, — hommikust saadik
pole sind kuski näinud, aga mul oli täht-
sad tööd ees, mikspärast ma uksegi lukku
panin, et keegi mind effitama ei saaks tulla.

Würost wõttis teda hõlma ja andis talle
mittu korda suud; ta silmad oliwad weel
natufese niisked. Ta jäi mõttesse; ta meel
läks haledaks ja pisarad tuliwad uuesti
palgele ja weeresiwad würostinna rinna pääle

Würst lastis pikkamisi pää norgu, et tütar tema pisaraid tähele ei paneks.

— Aga kas ma sinu järele ei igatse-
nud, mu armas papa? — vastas würstinna.

— Ujum seda muidugi. Kas tead, mu
armas laps, mikspärast ma sind siia lastsin
kutsuda? . . . Ma sain praegust Peterburist
tädi käest kirja, ta on väga haige ja palub,
et ma wiibimata Peterburi sõidaksin, —
rääkis würst võimalikult rahulikult toonil.

— Ja sa tahad siis, papa, tõesti minna?
— küsis würstinna rahutult.

— Jah, muidugi. Meie sõidame mõ-
lemad ühes. Würstinna nägu läks seda
findlat otsust kuuldesurnu kahwatuks.

— Papa, kallid papa, jätta see sõit
edaspidi pääle, — palus würstinna nutu-
likul häälel: — mul on sellest kohast väga
raske lahkuda, ta on mulle kõige oma lap-
sepõlwe mälestustega nii ütlemata armsaks
läinud.

— Ole foguni mureta, mu tütar, —
waigistas würst: — Ma wõin sulle juba
ette ütelda, niipea, kui sa Peterburi elu,
olu ja iluga natufene tutwaks oled saanud,
on kõik ununud, mis sul praegust siin nii
kallis näitab olema. Ole mõistlik, püüa aru
saada, et sul aeg käes on ilmaga ennast
laiemalt tutwustada, ja mis weel kõige
halbem, kõik sugulased pahandawad minu
üle, et ma sind nii kaua maal nagu luku
taga olla hoidnud, ja haugutawad mind
enesearmastuse pärast. Nii on siis otsus
findel, ja lähemate päewade sees saab reis
ette wõetud. Kui sul ehk Peterburis igaw

hakkab, sõidan ma kohe jüa tagasi. Teata seda ka Mariële, tema peab meiega ühes sõitma, — seletas würst kindlal toonil.

Würstinna sai sellest teatest väga raputatud. Ta tundis ennast nagu wäsinud ja nõrga olema. Kõik olek oli forraga nii firju ja segane. Ta tundis oma isa karakteri põhjalikult, teadis ka, et kui ta midagi ette wõtub, siis ei muuda ta seda enam, mispärast ta teda paluda täitsa asjataks arwas ja selle teadusega, et pea lahkumise tund käes on, murelikult oma tuppä läks.

XVI.

Mõte, et peagi lahkumise tund oma arm-
samaga kätte jõuab, tegi Olgale raskest
pääwalu. Viimasel ajal nuttis ta väga
palju ja oli ikka kurbameelne, ainult Ma-
rie armastus ja ligiolemine vähendasiwad
tema kurbtust mõneks pilguks.

Mu Jumal, kas tõesti pean ma temast
lahkuma, ilma et ma teda jumalagagi
jätaks! — kaebas würstinna, ja pisarad
woolasiwad tal filmist. See rusub mind
põrmuni.

— Muidugi pead ja temaga enne kokku
saama, — ütles Marie trööstides: — muidu
wõib sinu häkiline ärasõit tema pääle kaht-
lust awaldada ja mõnda paha tagajärge
jünnitada. Ta wõib mõtlema hakkata, et
ja tema armastusega ainult naljatasid ja
teda petnud oled.

— Temaga kokku saada! Aga kus ja
kuidas wõin ma seda? — ütles würstinna
meeleheitwalt.

— See on ferge asi, — wastas Marie. —
palu papat, et ta jumalaga jätmise pidu
toime paneks ja nii kui ennegi, kõiki tutta-
waid pidule kutsuks.

Würstinna oli selle hää nõuu üle nii waimustatud, et kohe oma sõbranna kaela ümbert finni hakkas ja teda mitu korda musutas. Ta teadis kindlasti, et papa seda palwet temale keelama ei saa.

Kui see nõu würstile ette pandi, oli ta häämeelega walmis seda täitma.

Rutse kaardid saiwad kohe wälja saadetud. Würst oli ka ise wäga rõõmus selle pidumõtte üle. Ta oli tütre mõtetest täiesti aru saanud ja tahtis nüüd oma filmaga kõik näha saada, kui palju Gorkewitschi jutudel tõtt sees on, ja kuidas Olga Lensfiga saawad jumalaga jätma. Ta otsustas kõiki nende olekut tähele panna ja järele uurida.

— Aga kallis papa, — palus Olga lapselikult: — meie tuleme warsti jälle siia tagasi?

— Muidugi, muidugi, — wastas würst. — Kui meie praegust minemata jätaffime, saaks tädi sellega wäga furwastatud, päälegi igatseb ta sind ammugi näha saada.

Würsti eesmärk oli tütart kõigeks talweks tädi juurde jätta, et sel wiisil tema armastust ühe niisuguse inimese wastu, kes iialgi tema abikaasaks ei kõlba, unustusele sundida.

Kui ka würst oleks luba andnud abielusse heita, — sest et ta oma tütart wäga armastas, mis teda alati järeleandmisele sundis — siisgi teadis ta wäga hästi, mis selle tagajärg saaks olema: selle sammuga oleks ta Drubetskide suguwõsast lahutatud olnud, kes kui uhke würstlik sugu, waest

alatut ohwitseri iialgi omaks sugulaseks ei
oleks tunnistanud. Pääle selle ei tahtnud
würst sugugi uskuda et würstinna nii pa-
palwalt ja kindlalt Lenskit armastaks; ta
pidas seda ennem nooruse ihaks, mis
peagi kustub.

Erutatud ja kärjitud ootas würstinna
piduõhtu kätte jõuudmist. Ta kartis, et ta
ehk kõik ei saa Lenskiga sel õhtul läbirää-
fida mis tal südame pääl oli. Ka ei tahtnud
ta teda ootamata lahkumise teatega furwas-
tada. Nii pidi ta waewlema ja kannatama.

XVII

Pahkumise pidu päew tuli kätte. Wöeraid flogus õige palju. Würsti ootamata ära-reisimise puhul ruttas igaüks talle häd teerei si soowima ja wiimast ford tema pidust oja wõtma. Würst ise oli sel õhtul wäga lõbus ja lahke igaühe wastu. Päew oli juba looja läinud, kui aiaft kõif saali fogu siwad, kus tants algas. Kuid Lenskit polnud weelgi ilmunud. Würstinna oli wäga rahutu selle piinliku ootamise pärast, mida aga würst kõif teraselt tähele pani.

Kel lõi üks ja Lenski astus si sje. Würstinnalt jooksis elaw rõõmu wärin üle.

— Palun wabandada, würstlik kõrgus, et wähe hiljaks olen jäänud; ma pidin mõne hädalise asjatalituse pärast mõni werst linnast eemale sõitma. Kodu tulles leidsin Teie lahke kutse eest ja ma ei tahtnud mitte tulemata jätta, kus juures mul wana sõna „parem hilja, kui mitte kunagi“ meelde tuli, — wabandas Lenski wiisakalt.

Würst andis Lenskile lahkesti kätt terwituseks ja püüdis teda oma jutuga finni pidada. Lenski kuulas teda päält näha

tähelepanemisega, kuid ta süda ja film oisid muud. Enam kui pool tundi lasid würost niiwii Senskil kannatada, kuidugi enam weel Olga õnneks tuli komandör würosti juurde ja hakkas talle ühte sõja uudist kuulutama, mis Senskile võimalikuks tegi enast würostist wabastada.

Würostinna waade seisis kõik aeg oma kallima pääl, ja kui ta nägi, et ta juba tema poole lähines, oli ta ütlemata rõõmus. Ta istus kõik aeg ühe teise noore tütarlapsiga sohwa pääl ja püüdis sellepärast Senski wastu wõtmist võimalikult külmawereliselt wälja näidata.

— Ma loodan, et teie mulle mitte ei saaks keelama mõni minut Teie seltsis wiibida, ja kui ma Teid mitte ei effita, siis soowiks ma suure rõõmuga Teie jutust osa wõtta, — alustas noor ohwitser wiisakalt.

— Ah, wäga häa meelega, herra Senski, — wastas würostinna liigutatult. — Olge nii lahke !”

Ja Senski istus nende kõrwale sohwa pääle. Wähe aja pärast läks noor tütarlaps teise tuppa ja nüüd jäiwad nad kahekesi.

— Mis see tähendab, mu kallid Olga, et sa nii kahwatanud wälja näed ? — küsis Senski tasakesti.

— Ma ei olnud mitte koguni terve, — wastas würostinna lühidalt. —

— Oh Jumal, kui palju ma kõik see aeg olen kannatanud. Ütle ometi, mikspärast sa oma lubamist ei täitnud ja mulle ühte kirjagi ei kirjutanud, mida ma nii igatsedes ootasin ? — alustas jälle Senski.

Kui wälk taewast oliwad need sõnad wüstinna pääle mõjunud. Ta ei saanud esiti aru, mis see pidi tähendama, tal oli pääs kõik nagu segi läinud. Aga kui ta Lenskile teatas, et ta firja teatava koha pääle oli pannud, oli see weel rohkem ehmatanud.

Kes selle firja oli wõinud säält ära wõtta — sest ei saanud nad kumbgi aru. Nad ei aimanud sugugi, et keegi kolmas nende wastu häwitawaid plaanisid pidas.

Würst, kes kõik aeg tüdart teraselt järele passis, nägi, kuidas ta kõige jutu ajal mitu korda ennast järsku muutis: kord jooffis ta õrna näo üle ütlemata rõõmu tuju, mis täis õnne tundmuse, kord jälle häwitas surma kahwatus. Kõigest sellest nägi würst, et Olga Lenskit tõesti armastas ja et eesolew lahkumine teda sügawasti wõib kurwastada, kuid sellest hoolimata jäi ta oma ettewõtte juurde kindlaks. Mitu korda tahtis würstinna Mikolaiga lahkumise üle juttu tegema hakata, aga ümber olew rahwas sundis teda selle üle waikima. Ta nägi ära, et siin saalis midagi wõimalik polnud awaldada, ja aeda wõi trepi pääle minna oli ka wõimata, sest siin wõis weel enam kahlust enese pääle tõmmata.

„Oh Jumal, kas tõesti pean ma temast lahkuma, ilma et ma temaga nõnda jumalaga jätafs, kui õige armastajate kohus on?“ — mõtles würstinna enesega wõideldes, ja süda hakkas selle mõtte juures waljusti tufsuma.

Wiimaks leidis ta ometi hää nõuu. Ta lootis, kõif seda mis tal wõimata oli Nikolaille awaldada, Marie läbi toime saaata, keda ta kui iseennast usaldas, Ta läks ja otsis ta koha üles.

— Marie, mu kallis Marie, — ütles ta kurwal toonil; — sina pead minu eest Nikolaille minu reisi üle teada andma, ma ise olen liig nõrk seda kurba sõnumit temale teatama. Mine lehtmajasse, ma käsen tal sinna järele minna, ja ütle temale, et ta hommiku kella kuue ajal sinna samasse kohta tuleks, kus ta esimest korda meid nägi. Ma lähen ka sinna, et wiimast korda, wõib olla igawesti, jumalaga jätta.

Marie oli häämeelega walmis tema palwet täitma.

Hotkewitsch, kes würstinna järele weel terasemalt hiilas, kui würst ise, ei lasknud ka seda pilku mööda minna, kui würstinna Mariega rääkis. Ta sai nende näo jumest aru, et kõne würstinna armastuse kohta käis; Ta suurendas oma tähele panemist kabe wõrra. Ta nägi, et Marie pärast kokkufõnelemist koha Lenski juurde astus, nägi, kuidas ta temaga tungiwalt rääkis ja siis saalist ära kadus,

Sellest sai ta koha aru, et neil midagi iseäralikku toimetada oli. Mõne minuti järele oli ka Lenski kadunud. Kuid Hotkewitsch ei lasknud teda silmast. Ta läks tasehiljufesi nagu luurates lehtmajale õige lähedale kus Marie ja Lenski sees olivad. Tihedad lehtedest seinad hoidsiwad teda

nägemast. Nõndawiisi wõis ta ilma kellegi tähelepanemata kõik nende jutu sõna-sõnalt päält kuulata.

Sääl rääkis Marie:

— Würstlinna andis minu hoolde Teile teadustada, et temal foguni ootamata reis Peterburi ees seisab, ja wõib olla, õige kauaks. Ta soowib enne weel Teiega nelja silma all kokku saada ja palub Teid sellepärast homme hommiku kella kuue ajal sinna kohta tulla, kus Teie esimest korda teine teist nägite.

Lenski oli selle ootamata teate üle nii ära ehmatanud, et ta waewalt wõis püsti seista; ta nägu läks furwaks — mure pilwed katsiwad forraga õnne taewast.

Hotkewitschi plaanidele oli see teade wõileiwa asemel: nüüd walmistas ta omas pimedas südames uut hirmsat plaani nende wastu.

Würstinna andis muna Soolele. Et
 kogu aeg, et temal saagu ootama reis
 kogu aeg, et temal saagu ootama reis
 kogu aeg, et temal saagu ootama reis

XVIII.

Päew oli juba tõusnud, kui würstinna
 Mariega kahesesi järwe poole tõttasivad,
 et parajaks ajaks tähendatud paigale jõuda.

Mitmed würsti teenrid nägiwad neid nii
 wara minewat, kuid üksigi ei pannud seda
 imeks, sest würstinna armastas arw tihti
 wara hommiku suplemas käia. Warsti oli-
 wad noored tütarlapsed ka selle koha pääl,
 fuhu würstinna nii igatsedes tõttas, et
 sääl oma Mikolaiga weel wiimast ford ju-
 malaga jätta. Ta süda tufjus rahutult.

Juba oliwad nad tundi faks ootanud,
 aga Lenskit ei ilmunud weelgi. Tähenda-
 tud tund oli juba ammu mööda. Würs-
 tinna oli ootamise üle väga rahutu ja haf-
 kas juba kahtlema. Selle juures tuli tal
 ärawõtetud firi meelde, ja kõif see äratas
 ta mõttefujutustes hirmsaid juhtumisi ette.
 Ta uskus nüüd kindlasti, et nende saladus
 juba kellelgi teada on, et keegi kolmas on,
 kes nende õnne püüab rikkuda ja nende
 ettewõtet nurja ajada.

„Aga kes on siis see kuri inimene?
 Kas wõib see wõimalik olla, et Gotsfewitsch

see peaks olema?" nagu tahtmata tekkis arvamine würstinna pääs, kus juures ta nagu hirmutatud sai ja pea mõistufeta ja wäsinult niiske rohu pääle maha langes. Muidugi oli Gotsfewitsch kõige kardetawam waenlane nende ettewõtte juures, mida würs- tinna enne juba mitu korda oli märganud.

Marie ehmatas selle sündmuse juures ära, ja ei teadnud, mis teha; ta wärises hirmu pärast, nagu oleks tal suur palawik. Ta luges minuti haawal aega ja ootas kannatawatalt Lenski tulekut — kuid asjata.

„Miks ei täitnud ka oma armsama soowi? Kas ei arwa ta seda wiimast lah- kumise tundi misgiks?“ küsis Marie eneselt.

— Temaga on midagi õnnetusst sündi- nud, — rääkis würstinna segaselt, nagu meeletult. — Mu süda aimab nagu ühte hirmsat juhtumist ette.

Ta wahtis ümberringi, nagu otsiks ta seda taga, kes ta õrna südamele nii kalliks oli saanud, keda ta nii hellalt armastas.

Ja tõesti würstinnal oli õigus. Just seljamaal minutil, kui Olga mõistufeta niiske rohu pääle maha langes, kannatas Lenski hirmsas walus surmaga wõideldes.

* * *

Möödaläinud õhtul oli Gotsfewitsch oma plaanide kordasaatmiseks hääd materjali juurde saanud, kui ta Marie ja Lenski juttu lehtmajas salaja päält kuulas. Ta süda oli nii ära pimestatud, ja armukade- duse pärast üles õõtsunud, et ta igasuguse

kurja teo pääle walmis oli, kui aga oma wastast enese ees näeks maas lamawat.

Marie ja Lenski ei saanud weel lehtmajast wälja astuda, kui Hotkewitsch aiast juba kadunud oli. Ta jooksis kohe talli juurde, wõttis säält ühe hobuse ja kihutas tuhat nelja Wilna poole. Et õhtu juba kaunis pime oli, siis ei wõinud teda keegi tähele panna.

Umbes wiis wersta oli ära sõidetud, kui ta ühte wäikesesse külasse jõudis. Siin jättis ta ühe madala sauna-uritsiku ees hobuse seisma. Krapsti kargas ta hobuse seljast maha ja pörutas rusikaga waljusti ukse pihta. Warsti tuli ka üks meesterahwa fogu afna juures nähtawale, kes nagu imestama nägi, et keegi nii hilja weel tema ukse taga koputas.

— Uks lahti! — hüüdis Hotkewitsch walju häälega: — wõi oled sa ära lõpnud, et enam ei kuule!

Uks läks filmapiilk lahti.

— Herr Hotkewitsch?! — imestas hurtsiku omanik, kes Hotkewitschiga wanad tuttawad nähti olema. — Mis Teid kodust on wälja ajanud? On midagi paha sündinud?

— Mis kurat ja wahid weel? tule mulle järele! — karjus Hotkewitsch kaskiwalt, üle läwe siise astudes.

Urtsiku omanik kuulis sõnalausumata kasku, näitas nagu oleks Hotkewitsch siin peremees.

— Kas tead Broschka — alustas Hotkewitsch urtsiku omanikule käega põlwe pääle lüües kui nad pingi pääle oliwad istunud:

— ja pead ühe kuradi kõrwale toimetama! Ma tean, ja oled üks tubli poisz — wae-
wapalga jaad kõige parema.

Ta tegi selle juures niisuguse näo, mis
suurt jaaki tähendas. Ta hää l kõlas nagu
haua põhjast. Broschka pilgutas oma kole-
daid filmi, naeratas rahuloldawalt ja ütles:

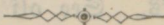
— Noh, on ka Broschka tubli poisz
kah, ei ole midagi täitmata, mis tal teha on.

— Siis kuula, mis ma sulle ütlen, —
alustas Hotkewitsch uuesti. — Sa pead
filmapiik minu hobuse selga istuma — ehk,
nii ei lähe, mul on hobust endal tarwis,
ma tahan ise ka jää l juures olla, ma tahan
talle saadanale ise näidata! . . . Aga kuidas
me siis teeme, — jäi ta mõtlema . . .
Sinul kuradil ei ole hobustgi, kas ja ka
mõni mees oled? ! . . . Asjata sai minu juurde
tulnudgi, — pahandas Hotkewitsch.

— Noh hobuse pärast ei maksa asja
weel katki jätta, — wastas Broschka. —
Kas näed jää l, natukesel maad siit nurme
mööda taha poole minnes on farjamaa, jää l
on neid küllalt — walitse misjugu st ise tahad.

— Ah, kui tubli poisz ja oled, päris
meister, — kiitis Hotkewitsch, — sul näis
kõik kae pärast ja nagu enne walmis mõ-
teldud olema. Soo, nii on siis asi joones.
Mine wõta ruttu üks hobune ja sõida mulle
järele. Tuleb meil keegi wastu ja kui ma
wilistan, siis tea, mis sul tarwis teha on.
Aga hoia ja, kui ja ta käest lased!

Mõne minuti pärast lennutasiwad mõ-
lemad ratsanikud Wilna poole.

XIX.

Proschka oli üks suur waras ja hulgas. Omal ajal oli ta ka soldadiks olnud. Umbes aasta eest ajus ta nimetatud külasse ja elatas ennast wargustest ja röövimistest.

Niisugune naaber ei olnud külarahwale sugugi meelepärast. Kord pidaswad nad nõuu walitsust paluda, et see neid sest pahast naabrist wabastaks, aga kui Broschka nende nõuu teada sai, ähwardas ta neid kõiki ära tappa ja nende küla põlema pista.

Küla elanikud pidaswad Broschkat suureks nõiaks ja uskusiwad, et tema kõik wõib teha mis ta tahab, ja et ka walitsus temale midagi teha ei wõi. Niisugused eba-armamised sundiswad küla elanikka oma paha nabriga wastu tahtmist kokku leppima, ja kui Broschka neile weel jõna andis, et ta neile midagi halba ei saa tegema, ega nendesse puutuma, kui nad teda rahule jätawad, — siis jätsiwad ka küla elanikud teda foguni rahule. Niiviisi wõis Broschka kõige wäheha kartuseta oma asju takistamata edasi ajada.

Hotkewitsch ja Broschka saiwad fogemata kombel tutawaks. See oli talwel. Würost

saatis Gotskewitschi Wilnasse oma asju toimetama ja andis temale hää summa raha faasa. Ta sõitis ükspäini wäikeste saaniga. Tee wiis metsast läbi. Kui ta sügawasse metsa oli jõudnud, nägi ta korraga ühte koljati taolist meest suure nuuga wastu tulewat. Efti ei arwanud ta sellest midagi paha, aga kui ta kohale jõudis, tõmbas see koke hobuse suu äärest finni ja jättis ta korraga seisma. Gotskewitsch nägi koke ära, et tal pääsemine wõimata on, ja wastupanemine niisamuti asjata. Ta otsustas ilma waidlemata temaga aru ära pidada ja pafus temale sada rubla, et ta teda siis lahti laseks. Broschka wõttis lubatud summa hää meelega wastu, kus juures ta Gotskewitschi hirmutas, et kui ta kellegile sellest asjast peaks kõnelema, siis teab küll, mis teda ootab.

Gotskewitsch töötas wandega wait olla. Kui Broschka raha wastu mõttis, naeratas ta salalifult ja ütles :

— On näha, et noorherra niisama hästi asja tunneb, kui minagi. Mina olen üks niisugune mees, kes koke aru saab, kellega tal tegemist on. Kui sul ehk mõnikord mind tarmis on, siis olen koke walmis. Ma tean ju, et sa würost Drubetski juures teenistuses oled. Kas kuuled, mina olen sulle truuks teenriks, jääme selleks, — ja Broschka pigistas sõbralifult Gotskewitschi kätt, talle seletades, kus ja kuidas ta teda üles wõib leida.

Kui Gotskewitsch süüta Lenski wastu oma furja nõuu tahtis teoks teha, tuli talle koke Broschka meelde.

„Tema saab mu asja kõige paremini
forda saatma,“ otsustas ta, ja sõitis ka
kõhe tema juurde oma alatuma töö täide
saatmiseks abi paluma.

XX.

Pääle selle, kui Marie Lenskile oli kõik ära rääkinud, würstinna wiimasele oli käskinud oma Peterburi reisi üle ütelda, läksiwad nad saali tagasi. Lenski oli selle teate üle näost nii walgeks läinud ja kahwatanud, et teda waewalt tunda wõis. Würstinna oli kärjitud kõik aeg teda saalis ootanud. Ta sai kohe aru, et see sõnum tema päale kurwalt oli mõjunud.

Lenski oli sel õhtul jälle kõigest üks tund wiibinud. Kui ta ära hakkas minema, tänas ta würsti soojalt lahke wastuwõtmise eest, astus siis Olga juurde, pigistas kõwasti ta kätt ja ütles tasakesti :

— Ma olen tell kuus jälle ja ootan sind, — ja astus ruttu saalist wälja.

Ta ruttas, et Wilnasse sõita, kus tal mõned asjad weel pooleli toimetada jäiwad, et siis õigeks ajaks jälle tagasi jõuuda.

Südamel walu ja kurbusega ratsutas ta edasi. Mõte, et peagi lahkumise tund käes on, rufus ta hinge põrmuni. Waewalt oli ta metsa wahale jõudnud, kui ta waljut wilistamist kuulis. Kohe ilmus tema ette, kui maa alt, kole-suur mees ratja hobusega.

— Tere herrad! Kas kaugele jõidate?
— küsis Broschka tugewa, pilkawa häälega, ja seadis oma hobuse talle risti tee pääle ette.

— Gest kõrwale! — hüüdis Lenski ohwitseri wahwusega ja tahtis kõrwalt mööda ratsutada, kuid sel minutil trehwas Broschka suure nuiaga, millel tubli tina pomm otjas oli, nii osawasti Lenski hobusele otja pääle. et wiimane koke kõige ratsanifuga maha langes ja enam ei tõusnudgi.

— Noh, wa wennas, on näha, et sa hääal ajal ei ole wälja sõitnud, siin oled sa nüüd minu pihus, — suurstas hirwitades Broschka ja wirutas sellesama nuiaga Lenski otja ette. Õnnetu ohwer langes mõistufeta rohu pääle maha. See oli kõik nii ruttu ja osawasti tehtud, et Lenski wastuhakkamise pääle mõteldagi ei saanud.

— Waata, tal kuradil on weel elu sees, anna talle kõrwemini, — hüüdis Gotskewitsch, kes ka sinna oli jooksnud.

— Saab talle sellestgi küllalt, — hirwitas Broschka: — küll ütleb meile jääl ilmas aitäh päälegi.

Parajasti ratsutasiwad mõni kümmend jammu eemal trobikond ohwitserisi sinna poole, kes ka nähtawasti wüsti pidult tõttasiwad. Gotskewitsch tundis neid koke ära ja andis Broschkale märku, et see ruttu põgeneks. Ta ise kihutas koguni teist teed kodu poole.

Waene Lenski lamas hingetult oma were sees maas.

Kui ohwitserid sinna paika jõudsiwad, tundsiwad nad oma õnnetu seltsimehe koke

ära. Kes pidi see mõrtsukas olema, seda ei mõinud nad keegi ära arvata.

Ohwitseride seas oli ka üks Lenski suur sõber. Kui ta oma sõpra nii armetult peksitud maas nägi lamawat, fargas ta kobe hobuse seljast maha, laskis ta rinnale ja nuttis.

— Ta elab! ta elab! Ma kuulen, ta hingab weel! — karjatas noormees ja saatis paluwa pilgu oma seltsimeeste poole, nagu paluks ta nende käest õnnetumale rutulist abi.

Nad hakkasivad teda hoolega läbi waatama ja leidsivad tõesti ta juurest weel elu märkijid

— Üks meist peab ruttu lähemasse külasse sõitma ja säält ühe wanfri tooma, aga sina, Orlow, sõida õige tulist linna tohtri järele, — toimetas käskiwalt üks wanematest seltsimeestest.

Kui nad ikka rohkem ja rohkem teda järele waadasiwad, leidsiwad nad, et ta tõesti weel elus oli.

Mõne minuti pärast oli pool surnud noormees wanfri pääl ja wiidi küla poole. Tohter tuli ka pea. Kui Lenski meelemõistusele oli äratatud, langes ta pea jälle minnestusesse. Hirmsast põrutusest oli ta pää segaseks läinud. Suures palawikus pöörles ja waewles ta mööda woodit, fuhu teda hää majarahwas lahkesti oliwad magama pannud. Ta ei saanud millestgi aru, mis temaga tehti, kus ta on, ja ei tunnud oma sõpragi, kes nii südikalt ja wäsimata tema ümber hoolitses ja ta teda walwas.

XXI.

Arareisimise päew jõudis kätte. Koif oli walmis seatud.

Murjaläinud wiimane kofkusaamine oli würstinna mõistuse pool Jegaseks teinud. Ta ei jõudnud kuidagi otsusele, misjugune põhjus mõis teda takistanud olla. Miisugune piinlik olef näris tema südant ja tegi kõif asja weel pahemaks.

Kui ta weel elus oleks, tõesti ei oleks ta siis lasfnud mind mitte nii kawa oodata ja kannatada! Ta on surnud, ta on kadunud! — kaebas kurwalt würstinna, nagu ära tundes, mis temaga oli juhtunud.

Marie ei mõistnud teda milgi wiisil enam trööstida. Paari päewa pärast oli jutt ümberkaudu kõigil pool laiali lagunenud, et Wilna tee pääl üks ohwitser olla ära tapetud.

Kui seda sõnumit würstinnale teatadi, filjatas ta läbilõikawalt ja langes käsi üle pää jrutades minestanult maha. Ja ümberolejad arwasiwad teda surnuks, sest kõif elutundemärgid oliwad korraga kadunud.

Kohe kihutadi tohtri järele. Neil läks wiimaks forda oma osawusega teda üles äratada ja üleni furwastatud isale tagasi finfida.

Kui würstinna täie meelemõistusele tagasi tuli, tunnistas ta oma isale kõik üles, mis ta seni tema eest salaja oli hoidnud.

— Da on nüüd ilmaft kadunud, Jumal ise tahtis mind karistada, et ma sinu eest, fallis papa, kõik salaja hoidsin! Jah, ma armastasin Lenskit, ma oliu walmis ka sind maha jätma ja temaga põgenema, et temast mitte lahkuda. Kuid Jumal tahtis teisiti! Kallis papa, anna mulle andeks, et ma sind oma teo läbi olen nii palju furwastanud! Wii mind siit ära, ma ei taha enam siin põrmugi wiibida, kõik see ümbrus tuletab ainult t e d a mulle meele. Papa, lasse ma lähen floostriisse, ainult jäält wõin ma rahu leida, jäält wõin ma wabalt hingata; ma tahan nii kaua paluda, kuni ma tema juurde olen jõudnud! Minult on see wõetud, kes mu elu oli! . . . Lasse, armas, kallis papa, lasse mind minna!! — palus ahastades würstinna isa jalgade ette põlwili langedes ja suure häälega nuttes. Würst oli kohkunud ja walge kui lumi. Suurest liigutusest ja armastusest oma ainfa lapse wastu kuffusiwad ka temal pisarad mööda palgeid maha. Wärisewal häälel palus ta oma tüdart rahulikumaks jääda ja lubas kõik tema soowi täita.

Kui würstinna waikeumaks oli jäänud, jättis würst teda mõneks minutiks Marie hoolde ja läks ise tohtritega teisi tuppa aru

pidama, kuidas teda niijugusest olekust päästa. — Kõige parem on tal koha siit lahkuda ja kuhugi teise koha pääle elama asuda: wanad kohad tuletawad tal ütepuhku wanu mälestusi uuest meele, mis teda rohkem ja rohkem meele heitmisele kisuwad, — seletas üks wanematest tohtritest.

Pääle selle wõeti otsekohes ärareisimine ette. Würstinna oli liig nõrk. Ta oli paaripäewaga nii muutunud, et teda enam pea ära tundagi ei wõinud.

Tõld sõitis ukse ette. Teendrid kandsiwad pakkid ja sumadanid pääle. Kõigil nähti väga kahju oma armsast peremehest lahkuda, kuna mitmel wesi silma tuli, kui würst tõlda astus. Tema kõrwale istus würstinna ja selle wastu Marie.

Rutjar tõmbas ohje ja tõld sõitis wura-des trepi eest minema. Würstinna waatas weel kord tagasi, armsaid kohtasid silma eest mööda lastes. Siin käisiwad kõik möödaläinud juhtumised ja sündmused tema waimu silma eest mööda. Ta ohkas raskesti ja langes nõrkedes würsti õla najale, kunas pisarad tema filmi niisutasiwad.

Würst musutas teda palawalt ja oli ka väga liigutatud. Warsti oli kõik tut-taw ümbrus filmist kadunud, kuid würstinna rahutus kestis ikka weel edasi.

XXII.

Kas Peterburi kliima, wõi tohtrite osawuse mõjul oli würstiinna kuu aja jooksul koguni teiseks muutunud. Ta palged lõiwad uuesti punetama, ilusad silmad särasiwad läbitungiwalt, ainult rõõmus meel oli kadunud: ta oli alati mõtetes.

Ehf küll würst ja tädi teda tihti püüdsiwad jeltsfondliffudest pidudest ja tantsu õhtutest osawõtma meelitada, lükas ta igakord lõik nende ettepanekud tagasi. Tema alatine kurblik olef hakkas wiimaks ka würsti pääle mõjuma. Würst hakkas kartma, et ta ehf wiimaks oma mõtte teoks teeb, ja ära kloostriisse põgeneb. Leina ülifond oli ta alatine ehe. Ainult Marie lõbus olef ja südamlif sõprus lahutasiwad tema kurba meelt.

— Mu kallis Olga, sinu muretssemised saadawad mind wiimaks hauda, — rääkis würst, kui nad kahekesi saalis istusiwad. — Ole mõistlik, mu laps, ja tead, mis mõõdas, ei wõi enam tagasi saada. Püüa oma meelt lahutada ja oma wana halli isa rõõmustada.

— Papa, mu kurbtus, mu kaotus on nii suur, et ma liig nõrk olen oma tundeid ära wõitma ja mälestusi unustama. Ma tean, et see kõik mulle ülewelt on saadetud ja just minu allahetmata meele karistuseks. Ma olen sulle üks wastaline laps olnud, ma olen oma armastust ära peitnud sinu eest, ma olen salaja temale suud annud ja temale truudust wandunud; ma tõotasin selle abikaasaks saada, keda sina iialgi poleks õnnistanud; ma otsustasin sinu lubast hoolimata sinu juurest ära põgeneda, et salaja ennast temaga laulatada. Kõige selle juures ei tulnud mul mõttesegi, kui suur kurbastust oleks wõinud ma sellega sinule saata. Jah, ma olen üks sõnakuulmata laps olnud ja raskest karistust ära teeninud. Saatus ise ei lasknud seda ülekohtust ettemõtet korda minna... Oh, ma ei wõi siin enam ühte minutitgi rahu leida, mind piinab mu sügemine tundmus; ma ei ole enam wäärt ennast sinu lapseks nimetada — papa luba mind, lase mind floostriisse minna, ainult jääb wõin ma oma pattu andeks paluda! — palus wõrsttnna ärdasti nutes ja oma ija ette põlwili lastes.

— Sa tead ju mu armas laps — rääkis wüßt isaliku armastusega oma tüdarta enese wastu surudes: et ma sulle kõik olen andeks annud, ära tee mulle oma lahkumiseega uut muret ja valu. Mu raugenud jõuud on liig nõrk seda wälja kannatama. Sa oled weel noor, ju eluaeg on weel kõik ees. Uja jooksul wõib kõik muutuda. Ilmas ei ole midagi jäädamat, kõik kaob ja saab

jälle võrreks. Unusta mu armas laps, kõik wanad juhtumised ja saa jällegi üheks rõõmsaks lapsiks oma isale. See saaks mind uuesti trööstima ja minule elupäivi pifendama.

Tädi astus tuppa ja nende jutt jäi poolleli, sest würstinna juhtumised hoiti tädi eest salaja.

Würst oli nii palju uhke, et ta oma õele ei arwanud tarwis olewat oma tütre armastuse asjadest seletama hakkata. Mitu korda päris tädi würsti käest järele, miks-pärast Olga ennast nii imelikult üles peab, ei lähe kuhugi tantsu-õhtutele, ega wõta seltskondlikust elust, osa, tema aastate ja nime kohta foguni ilus ei ole, kuid igakord mõistis würst ennast neist ettepanekuteist nii osawasti wabastada, et tädi õiget põhja fätte ei saanud.

XXIII.

Kuu aega oli juba sellest mööda, kui würst Peterburi elama asus. Würstlinna terwis hakkas alatise muretsemise pärast uuesti halwemaks minema. Tohtrite soowituste järele hakkas ta iga päew wäljas jalutamaš käima, wahel Marie, wahel würsti enesega. Niijugusel jalutus-käigul astus üks furd üks wanapoolne, faunis alatus ja näruses riietes naisterahwas würstinna juurde ja palus tema käest armuandeid. Würstinna wöttis taskust hõbe raha ja laskis selle wanakese pihku, kes sel minutil würstinna käest finni wöttis ja sellele suud andis. Siis jooksis ta tulist, nagu mõni kuue teist kümne aastane tüdruk ufene, üle uulitsa ja kadus ära.

Würstinna tundis omas pihus ühte paberi tüükifest olema, mis nähtawasti eidefene finna oli jätnud. See juhtumine pani würstinnat imestades mõtlema.

— Mis see peaks tähendama? — küsis würstinna, paberi tüükifest Mariele näidates—

— Wõib ola, tahab see wanake sellelegi abi paluda, — wastas Marie.

Würstinna tahtis tähefest lahti teha, aga parajasti trehwas würst neile kogemata wastu tulema, kes oma sõbra poolt tuli ja kodu tahtis minna. Würstinna peitis tähefese ära ja hakkas würstiga koguni teist juttu. Niiwisi läksiwad nad edasi ja saiwad pea kodu.

Kui würstinna tupp aastas tuli talle. tähefene meele. Kohe wõttis ta selle taskust wälja ja hakkas lugema. Ta nägu läks walgemaks kui lumi, kui ta waewalt mõne rea oli läbi lugenud.

— Ta elab! ta on siin! Ma saan teda peagi jälle näha! — hüüdis würstinna suure rõõmu pärast ja langes jõuetult sohwa pääle maha.

Marie jäi imestades tema otse wahtima ja ei wõinud aru saada, mis see pidi kõif tähendama.

— Olga, kallis olga, mis sul wiga on? — küsis ta wiimaks, nagu ehmatusest toibudes.

Würstinna tähendas käega tähefese pääle, mis tema jalgade ette oli maha kukkunud.

Marie wõttis selle üles ja luges;

„Kallis Olga!

„Ma olen siin. See kõif on wale,
 „mis sulle on üteldud, et ma sur-
 „nud olen. Palju, wäga palju
 „waewa olen ma näinud, kuni wii-
 „maks sind jälle leidnud olen.
 „Armastus sinu wastu wõitis kõif
 „takistused, ja ma loodan peagi
 „jälle sind näha saada. Täna õhtu
 „kel kuus pead sa jalutama tulema.
 „Mõni samm sinu kodust eemal

„saad ja ühte tõlda nägema, kes
 „sind ootab ja minu tädi juurde
 „saab sõidutama. Oh, kui suure
 „ihaldusega ootan ma seda õnneliku
 „tundi!“

„Sinu truu Nikolai.“

Würstinna oli kahewahel, kas omast õn-
 nest isale midagi ütelda, wõi ei.

— Marie, kallis Marieke! õpeta mind,
 kuidas ma pean tegema, — palus würstinna
 kärjtitult.

— Tõesti, ma ei tea kuidas parem oleks.
 Ma arwan, et see ootamata uudis just mitte
 kõige paremini tema pääle ei saa mõjuma.
 Ehk ta kül praegusel ajal sinu kurbtusest
 wäga kaastundlikult osa wõttab, aga ma
 arwan, tuleb see kaastundmus sellest, et ta
 Lenskit enam elus ei arwa olemat, mispä-
 rast tal ka mingisugust kartust sinu abielusse
 astumise kohta enam ei ole, mida ta nii
 wäga põlgas. Kui ta aga uuesti kuuleb,
 et Nikolai elab ja päälegi weel sinu enese
 käest, siis saab ta oma truu oleku sinu vastu
 kül wist jälle murdma — ja see oleks temale
 ainult suureks kurbastuseks. Kas ei oleks
 parem teda aegamööda selle vastu walmis-
 tada? — soowis Marie.

Sul on täitsa õigus, kallis Marieke, —
 vastas würstinna. — Aga mis minusse
 puutub, siis ei wõi ma mitte ühte minutidgi
 tähendatud ajast hiljemaks jääda. Ma sõi-
 dan kohe tema juurde!

Kel ei olnud weel pool kuus, kui würs-
 tinna juba kodust wälja läks. Mõni samm

eemal nägi ta ühte tõlda ootama. Ta waatas uurivalt sinna sisse, et näha saada, kas jääb ka kedagi sees on. Laterna walguis paistis tõlda nõnda et jääb kõik ära näha võis. Kui ta lähemale astus, nägi ta et jääb just seesama naesterahwas sees istus, kes eila temale kirjakese pihku oli pistnud Würstinna astus tõllale õige lähedale. Sel filmapilgul lükas wanafene, kes nüüd palju paremini riidis oli, tõlla ukse lahti, ja würstinna astus ilma kahtlemata sisse.

— Oh kui igatsedes Teid ammuigi oodatasin, — ütles wanafene kaastundlikul ja lahkelt toonil.

Würstinna laskis waikides pää alla, et wanafene tema erutusest aru ei saaks,

Raua sõitsiwad nad koguni tundmata uulitsat mööda edasi. Oli juba kaunis pime, kui nad ühe väikese puust majakese ees peatama jäiwad.

— Palun kõrgesti auustatud Olga Aleksandrowna nii lahke olla ja tuppä astuda, — ütles wanafene wiisakalt ja lükas tõlla ukse lahti.

Würstinna imestas väga selle üle, et ta teda nime järele nimetas ja pahandas mõttes Nikolai üle, et ta kõik temale oli ära seletanud, kes tema on.

Wanafene wiis ta ühte kitsasse ja kaunis musta tuppä, kus üks raswa küünal lauakese pääl põles. Kõik tua sisemine olek nähti väga vilets wälja. Würstinna silmitses ümberringi ja nagu kartuse wäriin jooksis tal üle leha.

— Kus ta on? — küsis würstinna tafafesi wanafese käest.

— Siin! — vastas toores hääl, ja würstinna tundis ennast Hotkewitschi kaisus olewat.

— Wiimaks oled sa ometi minu oma! rääkis Hotkewitsch lõõdsutades ja wõttis ta ümbert finni. — Raua oled sa mind piinanud, ja selle eest on mul nüüd õigus õnne maitsta, kus ma sind oma kaisus tunnen olewat.

Nagu tuikene kulli küüsis, nii rabeles waene, õnnetu tütarlaps, keda nii häbemata wiisil oli petetud.

— Oh Jumal, mu Jumal! peasta mind! kaitse mind! — palus würstinna ahastades.

— Usjata püüad sa minu käest lahti saada. Nüüd oled sa täiesti minu walitsuse all; sinu armuke puhkab juba ammu teises ilmas. Mu tuline armastus ja armukadedus sundis mind tema werega oma käsi määrima. Ei ta tule enam sind kaitsema, — ähkis Hotkewitsch nagu sügawast rinna põhjast ja pigistas õnnetumat ohwert ifka kõwemini enese rinna vastu.

Würstinna ei kuulnud tema wiimseid sõnu. Minestanult langes ta maha. Wanamoori abiga tõstis Hotkewitsch oma ohwri musta, tolmunud sohwa pääle, mis ühe katkenud punase riidega, teadmata funas juba, üle oli tõmmatud. Wanamoor jooksis tõi külma wett, mida nad würstinnale pääle paniwad.

— Kus ma olen? mis on minuga jündinud! — oli würstinna esimesed sõnad, kui ta meelemõistusele oli tagasi tulnud.

— Negamööda kõik meelde tuletates sai ta wiimaks, omaks suureks ehmatuseks, aru, et ta praegu wang oli.

— Raske mind siit wälja, ma palun Teid! — ütles würstinna wihaselt, pettusest täitsa arusaades.

— D— hob! — hirwitas Hotkewitsch: — see on niisama raske, kui palju Teie mind armastate. Ei, kallid Olga, see on wõimata! Sest saadik kui ma sind esimest kord nägin, toitsin ma oma hinge ainult selle mõttega, et kas warem ehk hiljem, pean ma sinuga, mu jumalik iludus, kord üksi jaama olla, — ja ta tahtis würstinnale lähineda, aga see tõukas ta eemale.

— Olga, mõistlik würstinna, — alustas ta uuesti. — Teie näete, et Teie nüüd minu walitsuse all olete. Kui Teie wastu ei aja, ei tee ma Teile midagi paha; Teie ise saate nägema, kui palju ma Teid armastan. Nii kaua, kui Teie mind omaks ei taha wastu wõtta ja minule ama armastust ei tööta, nii kaua, kui Teie mind oma neitsilikule rinna wastu ei tõmba, ei lasa ma Teid siit mitte wälja. Walitsege kumba tahate: kas tahate minu armastust wastu wõtta, wõi on Teil koledad keldri müürid oodata! —

Ta nägu oli hirmus, kui ta seda rääkis, ja ta langes würstinna ette põlwili.

— Ennem suren ma sada korda, kui Teie pakkumise alla ennast alandada, —

wastas würstinna iseäralise wahwuse ja julgusega ja wärikses wiha pärast.

— Ei, ei, mu kallike! ma ei lase sind mitte surra, ja pead minu õnneks elama!—

Hotkewitsch tahtis teda uuesti oma kaisju tõmmata, aga würstinna tõukas ta arusaamata jõuga jälle eemale. Ta filmad põlesiwad, ta tundis ennast häbemataalt petetud olemat.

Ta waatas ümberringi, nagu otsiks ta endale abi.

Hotkewitsch jäi waikides seisma. Ta hakkas kartma, et würstinna on hullu meelde läinud.

„Parem on teda natukeseks üksi jätta,“ mõtles Hotkewitsch, siis ehk jääb ta rahulikumaks.“

Ta wajutas ennast uurka ühe tooli pääle, kust ta igawhete tema liigutust teraselt tähele pani. Kui ta nägi, et würstinna foguni wagusaks jäi, nagu oleks ta magama uinunud, siis jättis ta teda üffipäini ja läks teisi tuppa.

Et würstinna seda põlastawat inimest oma filmade ees enam ei näinud, siis hingas ta natukeselt rahulikumalt ja wabamalt. Ta langes püha pildi ette põlwile ja palus ärdasti, palus kinnitust ja jõuudu oma waenlast ära wõita. Siis istus ta waguft tooli pääle maha. Nagu hirmust aetud, filmas ta rutuga kõik toa nurgad läbi, just kui otsiks ta uft wälja põgenemiseks. Korraga jäi ta waade laua pääl olemä rewolwri pääle seisatama. Ta jooksis ja tõmbas selle säält ja peitis oma õl-

mifu alla ära. Ta filmad läikisivad täis tulist wiha. Tuas walitses haua waifus. Mõni minut läks weel mööda. Gotskewitsch ilmus uuest würstinna juurde. Ta astus tafafeji talle lähedale, laskis tema ette põl- wile ja hakkas oma meelitustega uuest teda fiufama.

Würstinna fोगus kõif oma jõuu kofku, et mitte julgust kaotada ja fuulas wagufalt tema juttu päält. Gotskewitsch oli täis wai- mustust; ta arwas, et tema waitolemine kofkuleppimist pidi tähendama ja kummar- das oma pää tema põlwele pääle, tema riideid fuudeldes.

Sel filmapilgul lasjatas pauf ja — waenlane langes furnult maha.

Tuule fiirujel tormas würstinna toast wälja ja oli juba wäratist wälja minemas, kui koraga üks käsi teda õlast kinni pidas. Würstinna filmas tagasi — see oli seesama wanamoor, kes teda jinna oli petnud ja ühtlasi Gotskewitschi kaastegelane oli. Ta raputas korra ja tõukas ta ütlemata jõuuga eest minema ja pistis jooksuma. Mõne mi- nuti pärast ei olnud teda enam fuskil näha.

Wanamoor kobilis ruttu maast üles ja tahtis talle järele jooksta, kuid oli juba hilja. Ta oli täis tulist wiha ja ei saanud sõnagi fuust. Ta filmad wälkusiwad, nagu jõöjal. Wiimaks pääjis ta kõri lahti ja ta hakkas koledasti appi karjuma.

Warsti oli majafe ümber suur hulf uudishimulisi kofku kogunud. Wanamoor hädaldas ja kiristas nagu hullumeelne:

— Mõrtsukas, mõrtsukas! Do, küll ma ta üles leian, täielis tunnistus on mul käes; waadake, siin on ta werine mantel, mis ma ta õladelt sain ära tõmmata! — näitas ta rahwa poole.

Mõne minuti pärast oli juba rahwast tuba täis; igaüks tahtis oma filmaga näha, kuidas tapetud poolakas oma were sees põrandal lamab.

XXIV.

Esimese kätte juhtuma woorimehega sõitis waene tütarlaps kodu. Rahwatanud, kui furnu, astus ta tuppä. Marie ehmatas ära ja jäi kohkunult ta otša wahtima. Ta ei saanud aru, mis temaga ometi pidi juhtunud olema. Würstinna oli wäga äritatud ja rahutu. Marie ei julgenud teda oma küsimistega tülitada.

Tema äraoleku ajal oli würst. asjatalituste pärast kodust wälja sõitnud ja sellepärast jäi see sündmus esiotsa temale koguni teadmataks.

Öösel hakkas würstinna hirmsasti jampsimä, nimetas ennast mõrtsukaks ja wandus ühte wanamoori ja waewles suure palawikus. Marie oli hirmu pärast kohkunud. Ta sai peagi aru, et asi wäga kardetaw oli ja laskis würsti sinna lutsuda.

Mõne minuti pärast oli ka tohtrid sinna jõudnud, kes würstinna organismuse wäga põrutatud leidfiwad olewat.

Palawate piisaratega palus würst tohtrifid tüdärt surma suust päästa.

— Kuulge würst, — rääkis üks wane-
matest tohtritest : — Teie ei tohi oma

tüttele midagi feelata, mis tema soovib wõi ihaldab. Iga tema soowi täitmata jätmine on tema õrna loomuga terwisele uus hoop. Praegu olge julged, ma loodan kindlasti, et ta jelle haiguse täitsa wälja kannatab.

Ja tõesti, tal oli õigus. Kolme päewa pärast oli würstinna, ehk küll weel nõrk ja woodis maas, aga siiski täie mõistuse juures. Würst ja Marie walwasiwad teda kõik aeg wahetpidamata.

— Mu armas laps, awalda mulle kõik oma südame pealt üles, ütle, mis ma sulle pean tegema, et sind uuesti rõõmsa ja õnneliku näeksin olewat? — küsis würst isaliku lahkusega.

Würstiina naeratas libedasti. Nagu walu joon jooksis ta südamest läbi.

— Papa, sa tead kuidas ma oma Nikolaid armastasin; ma ei wõi teda ialgi unustada. Ära pahanda minu üle, et ma sulle ühtepuhku uusi kurbtusi juurde toon, kuid endine Olga ma enam olla ei saa. Mu noorus, mu rõõm, mu õnn on ühes temaga hauda maetud.

— Hauda — noh, aga kui ta weel elab, kui ta praegust sinu ette ilmub? Kas oleksid siis uuesti õnnelik? — küsis würst rõõmsalt.

— Oh, papa, ära räägi niiviisi. Miskipärast tahad sa mind kadunud lootustega rohkem kurwastada, miskipärast püüad sa mu haawu uuesti lahti fiskuda? Ei, papa, surunud ei tule enam tagasi! — wastas würstinna walusa tundmusega.

— Mu kallis laps, kuule mind õige külma vereliselt. Sa tead, et ma sind enam kui oma elu armastan, sest mis on mul elu ilma sinuta? Kui ma süia sõitsin, siis armastin ma sulle selle läbi meelelahutust tooma. Ma pidasin sinu armastust noore südame leegitsemiseks, mis peagi kustub, aga ma olen ekfinud.

Kui meie maalt ära sõitsime, sain ma fogemata teada, et Lenski imelikul viisil olla ära pääsnud. Kui ma ära nägin, missugune truudus sul tema vastu oli, siis hakkasin ma järele uurima, kuda viisi võis ta pääsnud olla ja kus ta praegust on, — seletas würost.

— Ja sa said teada, kallis papa? Käägi otsekohe, ära wiivita enam, — palus würostinna. Dota, oota, mu armas laps! Sa saad pea kõik teada. Aga sa pead sõna andma, et sa mõistlik saad olema? —

— Ma tahan kõik kannatada, mis ma ka ei kuuleks, — wastas würostinna alandlikult.

— Ma kirjutasin selle polgu komandörrile ja sain wastuse, just sulle meelepäralise: Lenski elab!

Nagu ime wäel oli würostinnast haigus forraga kadunud. Ta tuli woodist üles, hakkas isa faela ümbert finni ja nuttis juure häälega, kuid need ei olnud enam leina waid rõõmu pisarad.

— Kus on ta? — küsis ta tasa läbi pisarate. — Luba mind fordgi tema pääle waadata, siis wõin ma rahulikult surra!

— Oled ja mulle furd töotanud mõist-
lif olla, siis pead ja ka seda täitma; pää
afi on, mite enam furma üle rääkida, parem
jellest, kui ilus mu Olga pruudi ehtes saab
olema, — ütles würst waimustatud naera-
tusjega teda oma rinda wastu pigistades.

— Pruudi ehtes? — imestas würstinna.

— Ütle, papa, mis ja tahad sellega
tähendada?

— Minult seda, mu laps, et peigmees
juba walmis ootamas on ja palub sisse
astuda.

See wastus tegi würstinna olefu weel
põnewamaks. Ta waatas küsiwa pilguga
furd Marie, furd würsti otja. Ta ei saa-
nud weel mitte põhjalikult aru, mis see
fõif pidi tähendama. Ta palus asja sel-
gemine ära seletada ja mitte teda mõista-
tustega piinata.

Marie, feda juba ennem würst oli käs-
finud fõif walmis seada, pani würstinnale
ruttu toreda walge siidi fleidi selga, ja tegi
wähe ufje lahti.

Wenski, kes ilma würstinna teadmata,
würsti enese soowi pääle, fõif aeg jaalis
nende juttu oli päält kuulanud, astus täis
õitsawat nooruse ilu ja jõuudu üle ufje sisse.

Wäewalt oli würstinna teda näinud,
jooksis ta kofe talle wastu ja langes tema
fätte wähele. Wenski suutles teda mitu forda
palawalt. Rõõmu pisarad jooksiwad neil
mõlemil filmist ja kawa ei saanud nad
kumbgi sõna suust. See oli üks õnnelikum,
pühalikum tund.

— Mu lapsed, lubage, et ma teid suudlen ja õnnistan! — alustas würst wäga liigutatud häälel.

Teener tõi kallid weini pudelid laua pääle ja täitis klaasid täis.

— Hurra! — kõlas läbi tua, ja klaasid tühendadi terwiseks.

Minult mõni minut festis niisugune õne tundmus. Korraga läks würstinna järsku furnu fahwatuks: hirmus mõte käis ta luust ja üdist läbi. Ta langes püha kujude ette waha ja hakkas suure häälega fibedasti nutma ja oma pattu andeks paluma.

Würst ja Lenski kohkusiwad seda nähes ära ja jäiwad mõistmata tema otja wahtima. Kuid würstinna palwetas wälja sirutatud kättega, edasi, ta huuled liikusiwad ainult framplikult. Wiimaks tõusis ta üles ja jooksis nagu meeletu Lenski juurde, kufus tema rinnale ja hakkas haledasti nuttes kaebama:

— Oh Jumal! ära karista mind mitte mu patu pärast! Kas tõesti on mu õnn nii üürifene? Kas tõesti lahutab meid seadus?! Nikolai, ja ei tea ju weel, kellega ja ennast kihlanud oled! Ma olen mõrt... — wiimse sõna lõppu ei olnud enam kuulda, ta kadus tema huulte pääle ära, kuna ta minestades oma peigmehe kätte waele langes.

Teisel hommikul kogus hulk politsei ametnikka würsti maja ümber kokku. Würst, kes seda nähes ära ehmatas, läks äritatult jaali ja ootas selle ootamata ilmumise lõppu.

— Seaduse teel pean ma, würstlik kõr-
gus, teie tütre wangi wõtma, — rääkis
kohtu profurör jaali astudes. — Tema on
tapmise korda saatnud, kõik tunnistused on
awalikud.

Kui kõrreke, mis terawa sirbi ees maha
langeb, kuffus würst seda kuuldes põrandale.

— Jah, mina olen mõrtsukas! ma olen
oma mõrtsuka ja rööwli maha lastnud!
Wõtke mind finni! Siduge mind! kisen-
das würstinna suure ärewuse ja meeleheit-
misega. — Jumalaga, mu kallis Nikolai!
Sää! taewas saame jälle nägema ja siis ei
lahuta meid enam keegi. . . Wiige mind!!
farjatas ta weel korra läbilõikawalt ja jäi
siis magusaks, kui surnud.

Boole aasta pärast astusiwad würst ja
Lensk'i ühte floostrisse, et siin palwetega
oma armsamat pattudest puhtaks peseda.
Nad ei jõudnud seda kurbtust enam wälja
kannatada, ja arwasiwad paremaks endid
ilma rõõmudest ja selle auust ja ilust lahutada.

